

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut Politologických studií

Katedra Politologie

Bakalářská práce

2018

Jakub Stindl

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut Politologických studií

Katedra Politologie

**Levicové libertariánství na příkladu České pirátské
strany**

Bakalářská práce

Autor práce: Jakub Stindl

Studijní program: Politologie a mezinárodní vztahy

Vedoucí práce: Mgr. Jan Charvát, M. A., Ph.D.

Rok obhajoby: 2018

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Jičíně dne 30. 4. 2018

Jakub Stindl

Bibliografický záznam

STINDL, Jakub. *Levicové libertariánství na příkladu České pirátské strany*. Praha, 2018. 49 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut Politologie. Katedra Politologie. Vedoucí diplomové práce Mgr. Jan Charvát, M. A., Ph.D.

Rozsah práce: 78 333 znaků

Anotace

Bakalářská práce má za cíl potvrdit či vyvrátit, zda je možné zařadit Českou pirátskou stranu jako příklad levicového libertarianismu. Piráti přicházejí s tématy jako sdílení informací, respektování lidského soukromí i dalších lidských práv. Dalšími tématy je transparentnost, větší využívání technologií nebo boj proti copyrightu a autorskému zákonu. V první části se zaměřuji na okolnosti vzniku pirátských stran, poté se budu věnovat konkrétněji České pirátské straně. Zde mě zajímá vznik a představitelé strany. Následně se věnuji analýze programu. Zajímá mě nejen aktuální volební program, ale i dlouhodobý program. Neopomenul jsem ani tzv. základní pirátské dvanáctero, které osvětluje myšlenky strany. Volební výsledky analyzuji hned v další kapitole. Zaměřuji se na volby konané od roku 2010, protože strana byla založena v roce 2009, přičemž vynechávám komunální úroveň a prezidentské volby. Poté v teoretické kapitole nastiňuji levicové libertariánství. Vysvětlím, čím se liší od klasického a dále se budu věnovat univerzálnímu základnímu příjmu, který je s ním spojen. V závěrečné části na základě těchto poznatků provádím analýzu shody programových bodů České pirátské strany s levicovým libertarianismem.

Annotation

This bachelor thesis is trying to confirm or disprove if it is possible to include Czech pirate party as example of left-libertarianism party. Pirates come up with themes as sharing information, respect human privacy and other human rights. Another themes are transparency, greater use of technology, fight against copyright. In the first part I will analyze the creation of pirate parties and then specifically Czech pirate party. In Czech pirate party I am interested in the creation and party leadership. Then I analyze electoral program. I do not analyze only actual and successful election program but long – term program and basic principles of party too. In next part I focus on election results from 2010 because Czech pirate party was established in 2009. From this part I exclude presidential and municipal elections. In theoretical part I explain left libertarianism and differences from classic libertarianism and basic income.

Klíčová slova

levicové libertariánství, Česká pirátská strana, politická strana, volby, libertariánství, svoboda, základní příjem

Keywords

Left Libertarianism, Czech Pirate party, political party, elections, libertarianism, freedom, basic income

Title

Left Libertarianism: example of Czech Pirate party

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucímu mé bakalářské práce Mgr. Janu Charvátovi, M. A., Ph.D. za pomoc při výběru tématu a užitečné rady.

Projekt závěrečné bakalářské práce

Katedra politologie IPS FSV UK v Praze

Zdůvodnění výběru práce:

Před blížícími se parlamentními volbami se v březnovém průzkumu agentury STEM objevila Česká pirátská strana jako potencionální parlamentní strana, když by podle odhadů získala 5,5 %. Česká pirátská strana je na české politické scéně pro některé voliče neznámou stranu a stejně tak i libertarianismus, přesněji levicový libertarianismus. Především, zda program Pirátské strany obsahuje prvky z této teorie, jako jsou např. svoboda, vlastnictví, rovnost, všeobecný základní příjem, trvalá udržitelnost, omezené přírodní zdroje, ekologie a další. Levicový libertarianismus se dělí na 3 druhy a to Libertariánský socialismus, Steiner-Vallentyneovský levicový libertarianismus a levicový tržní anarchismus. Kterému typu ideologie strany nejvíce odpovídá, bude předmětem této práce. Strana se poměrně etablovala do systému, když má své zástupce v zastupitelstvech či na pražském magistrátu, kde dobrovolně vstoupili do opozice, ale svého zástupce má i v senátu. S tím do jisté míry souvisí neznámá struktura jejich voličstva. Česká pirátská strana je po několik let úspěšná ve studentských volbách pořádaných organizací Člověk v tísni na středních školách. Přestože, jak jsem již zmínil, Česká pirátská strana stabilně končí na špičce těchto „voleb“, tak se jim tyto výsledky zatím nikdy nepovedli přetavit v úspěch v parlamentních volbách. Nejasná je rovněž struktura uvnitř strany. Mám tím na mysli demografickou strukturu strany, či zda existuje síť místních organizací po celé České republice. Často spolupracují se stranami KDU - ČSL a Stranou zelených, přičemž senátor Libor Michálek byl zvolen právě za tuto koalici. S tím souvisí i ideová zaměřenost strany, kterou se budu snažit touto prací vystihnout.

Předpokládaný cíl:

V první řadě se pokusím identifikovat správný druh levicového libertariánství buď podle Steiner- Vallentynovského typu nebo libertariánský socialismus anebo levicový tržní anarchismus. Pokusím se tak tedy vystihnout ideové zaměření strany. Tohoto cíle dosáhnou za pomoci dostupných materiálů o levicovém libertariánství, které pak budu porovnávat s dostupným programem strany či hledat jiné společné znaky.

Metodologie práce:

Zajímat mě budou hlavně volební programy strany, které budu analyzovat a snažit se v nich najít stejné prvky, které by odpovídali principům levicového libertariánství. Při analýze volebního programu a struktury strany se budu snažit mimo jiné i o komparaci s blízkými stranami. V neposlední řadě bych se chtěl pokusit provést několik rozhovorů buď s čelními představiteli strany anebo s jejich řadovými členy. Skrze rozhovory s představiteli strany bych rád osvětlil složení členů strany a získal více informací o stanovách a chodu strany.

Základní charakteristika tématu:

Česká pirátská strana byla založena v roce 2009, přes několik svých dílčích úspěchů je pro starší generaci voličů neznámou a naopak pro mladší generaci oblíbenou stranou. Důležité je tedy zjistit ideové zaměření strany, který není zcela jasný. Proto se na tento případ pokusíme aplikovat teorii levicového libertariánství. Před nedávnem musel totiž odstoupit dosavadní místopředseda Ivo Vašíček, který požadoval opuštění paktu NATO, což se neslučovalo s politikou České pirátské strany. Po několikrát se vrátil do čela Ivan Bartoš, který je tak důležitou osobou pro Piráty a zřejmě i nezbytnou. Dále budu zjišťovat více informací o složení členské základny.

Předpokládaná struktura práce:

V úvodu využiji Sartoriho definici a vymezím politické strany. Dále se zaměřím na vznik a vývoj Pirátských stran v Evropě, především pak na Švédsko, kde vznikla první Pirátská strana na světě, jež byla založena Rickardem Falkvingem. Analyzovat však budu vznik a vývoj České pirátské strany. Definovat budu i levicové libertariánství, které se poté budu snažit aplikovat. Zajímat se budu rovněž o postavení strany v českém stranickém systému, kde budu hledat ideově podobné strany, ale taktéž budu analyzovat volební výsledky strany z nedávných voleb. Analyzovat budu i elektorát strany, který je v některých městech, kde mají Piráti své zástupce v zastupitelstvu, silnější a v některých oblastech Piráti nemají zastoupení vůbec. V neposlední řadě mě budou zajímat stanovy strany.

Základní literatura:

FIALA, P., STRMISKA, M. (1998) Teorie politických stran. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal,. ISBN 80-85947-31-5.

FRIED, B. (2004) Left-Libertarianism: A Review Essay. Philosophy and Public Affairs. Vol. 32, No. 1, s. 66-92.

NOVÁK, M., (1997) Systémy politických stran. Úvod do jejich srovnávacího studia Praha: Sociologické nakl. SLON. ISBN: 80-85850-22-2, 275 s.

SARTORI, G.(2005) Strany a stranické systémy - Schéma pro analýzu. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury. ISBN 80-7325-062-4.

VAN PARIJS, Philippe, HRUBEC, Marek, BRABEC, Martin, a kol.(2007) Všeobecný základní příjem. Praha, Filosofia

Volební programy strany

Obsah

1. Úvod	11
1.1. Metodologie	12
2. Vznik Pirátských stran	13
3. Česká Pirátská strana	14
4. Program České pirátské strany.....	15
4.1. Program pro parlamentní volby 2017	16
4.2. Dvacet programových bodů pro parlamentní volby 2017	25
4.3. Základ dlouhodobého programu.....	26
4.4. Zhodnocení Pirátského programu.....	28
4.5. Výzkum M. Ferjenčíka a J. Nováka	29
5. Volební výsledky.....	31
5.2. Zhodnocení výsledků České pirátské strany.....	38
6. Levicové libertariánství	39
6.1. Libertarianismus.....	39
6.2. Levicové libertariánství	40
6.3. Základní nepodmíněný příjem	41
7. Závěr	44
8. Zdroje:	46

1. Úvod

Česká pirátská strana se za devět let existence poměrně etablovala na české politické scéně. Ve volbách se postupně stávala stále úspěšnější. Nejprve získávali křesla v komunálních volbách, později se dostavil úspěch v Krajských volbách. Do Senátních voleb kandidovali samostatně jejich členové, avšak úspěšnými se stali až koaliční kandidáti ve spolupráci s více stranami. V roce 2017 Piráti zaznamenali největší úspěch, když se stali třetí nejsilnější stranou v Poslanecké sněmovně. V průběhu těchto let se její politický program měnil, avšak základní principy a témata zůstávaly stejná. Tato práce

si dává za cíl pokusit se o aplikaci teorie levicového libertariánství na Českou pirátskou stranu. Analyzováním programu bych chtěl najít společné body s touto teorií.

Nejdříve se ve stručnosti zaměřím na důvod vzniku Pirátských stran. Dále se budu věnovat historii pouze České pirátské strany. Největší prostor bude poté věnován programu. Nejprve se podrobně zaměřím na jejich aktuální program, se kterým šli do Parlamentních voleb v roce 2017. Tento program jim zároveň přinesl i největší úspěch v historii strany. Z něho Piráti vybrali pro ně dvacet nejdůležitějších programových bodů, které v této práci rovněž představím.

Kromě aktuálních programů, se zaměřím na dlouhodobější program i základní vize, ze kterých je vždy aktuální program tvořen. Ve zhodnocení této kapitoly se pokusím nalézt hlavní programové body, ty budou poté porovnávány s teorií levicového libertariánství. Po programové kapitole se budu věnovat jednotlivým volebním výsledkům, které mají vzrůstající tendenci. Ve zhodnocení této volební kapitoly se pokusím zjistit, v kterých krajích mají Piráti dlouhodobě největší volební podporu, v jakých volbách se stávali úspěšnými a zda jsou dlouhodobě úspěšnější samostatně nebo v koalicích. Pokud v koalicích, kteří partneři jsou jim ideově nejbližší? Poté se zaměřím na samotnou teorii levicového libertariánství. Nejprve představím libertariánství a posléze levicové libertariánství. V této kapitole rovněž stručně nastíním problematiku základního nepodmíněného příjmu, který je pro levicový libertarianismus typický. V závěru dojde k porovnání myšlenek levicového libertariánství s programem České pirátské strany.

1.1. Metodologie

V této práci budu analyzovat aktuální volební program, poté dlouhodobý program České pirátské strany. Následně budu komparovat hlavní myšlenky z tohoto programu s teorií levicového libertariánství. Jako zdroje své práce budu využívat články od M. Brunclíka *Pirátské strany: nový fenomén v politice* a od J. Charváta *Pravice nebo levice? Analýza ideologie pirátských stran*. Rovněž využiji bakalářskou práci místopředsedy České pirátské strany M. Ferjenčíka *Politické názory a postoje členů České pirátské strany a z ní především průzkum v rámci České pirátské strany*. K tématu levicového libertariánství využiji dílo od H. Steinera *Compensation for Liberty Lost: Left Libertarianism and Unconditional Basic Income, Indeterminate*. A bakalářskou práci T. Haimanna *Levicový libertarianismus z pozice kritické teorie společnosti*. V práci budu Českou pirátskou stranu zmiňovat jako Piráty, ČPS anebo celým názvem.

V případě stížnosti na volby do Evropského parlamentu, pak cituji přímo z nálezu Ústavního soudu. Programové body jsem čerpal především z oficiální internetové stránky¹ České pirátské strany. Dalšími zdroji jsou novinové články publikované na internetu. Často rovněž cituji z jiných bakalářských prací. Výsledky jednotlivých voleb jsem čerpal z internetové stránky www.volby.cz².

2. Vznik Pirátských stran

Giovanni Sartori přichází se svou „*minimální definicí*“ politické strany. Definice: „*politické skupiny, jež se účastní voleb a jež je jejich prostřednictvím schopna své kandidáty umístit do veřejných úřadů.*“ (Sartori 2005) Tato definice je kritizována ostatními politology právě pro svou přílišnou obecnost. Česká pirátská strana však tuto definici bez problémů splňuje.

Při prvním pohledu na Pirátské strany je zřejmé, že jejich primárním zájmem je svoboda jedince na internetu, proto je vždy vznik Pirátských stran spojen s pocitem, že se autority snaží ukrojit část z těchto svobod. Při dalším zkoumání si však všimneme výsadního postavení torrent trackeru³ The Pirate Bay, který se pro Piráty stal jakýmsi symbolem svobody na internetu. Na toto se bral ohled i při vytváření loga Pirátských stran, kterým je pirátská vlajka. Ta má pak odkazovat právě na útoky autorit na server The Pirate Bay, které vyprovokovaly vznik Pirátských stran. Každý takovýto útok státu a různých organizací namířený proti The Pirate Bay, či jeho autorům, byl následován vznikem, vývojem, anebo volebním úspěchem nějaké národní Pirátské strany. Přestože tento vztah není vždy explicitně zřejmý, je jasně patrný. Navíc některé Pirátské strany poskytují přístup k The Pirate Bay uživatelům, či mu dokonce umožnily další existenci a fungování. Dalším momentem, kdy se jednalo o zajištění svobody na internetu a práva na soukromí, byla smlouva ACTA⁴, proti které se vymezily všechny Pirátské strany a v mnoha zemích se také aktivně zapojily tak, aby ukázaly svůj odpor. Tato snaha pak společně se snahou dalších hnutí, organizací a politiků nakonec vyústila v odmítnutí

¹ www.pirati.cz/program

² Webová stránka spravovaná českým statistickým úřadem.

³ Jedná se o server, na kterém jsou uloženy informace o umístění stahovaných souborů. Tyto informace jsou aktualizovány, díky čemuž je zajištěno optimální stahování. Stahovaný soubor se na trackeru nenachází. (Baumann 2016, str. 28)

⁴ Podle obhájců smlouva ACTA zamezí počítačovému pirátství, nelegálnímu kopírování či přílivu padělaného zboží na evropské trhy. Odpůrci však tvrdí, že dokument naruší svobodu na internetu a volný přístup k informacím. (iHned 2012)

smlouvy. V současné době se Pirátské strany angažují také proti smlouvě TTIP⁵. V obou těchto smlouvách vidí riziko pro svobodu jednotlivce a posílení pozic nadnárodních korporací a lobbystických skupin. Pokud se tedy pokusíme nalézt tento společný impuls vedoucí ke vzniku Pirátských stran, bude jím snaha autorit o získání kontroly nad internetovým prostorem, což logicky vede k omezování svobod jeho uživatelů. Nalezení tohoto společného momentu nám tedy umožňuje označit společný genetický původ Pirátských stran. (srov. Šrubař 2015, s. 11 - 12)

Švédská pirátská strana byla založena jako první strana svého druhu na světě. Richard Falkvinge ji založil 1. ledna 2006. Její zakladatel zdůvodnil založení strany kriminalizací lidí, kteří stahují hudbu či filmy z internetu. Ideovým předchůdcem Švédské pirátské strany je diskusní platforma Pirátská kancelář (Piratbyrå). Stranu je nutné také odlišovat od portálu Pirátská zátoka (Pirate Bay), který slouží k šíření souborů po internetu a kterou v roce 2003 spustila Pirátská kancelář. Když se ve Švédsku zformovala Pirátská strana, šlo v zásadě výlučně o single-issue⁶ záležitost spojenou s otázkami svobody na internetu. Primárním důvodem ke vzniku stranického subjektu byla nespokojenost části elektorátu s chápáním pojmu „duševního vlastnictví“ (zejména ve spojitosti s omezováním volného stahování z internetu). (srov. Charvát 2015, s. 30; Brunclík 2010, s. 21)

3. Česká Pirátská strana

Strana vznikla již v roce 2009, kdy byla Jiřím Kadeřávkem založena po vzoru švédské Pirátské strany, která vznikla o tři roky dříve. Jiří Kadeřávek uveřejnil na webu www.abclinuxu.cz tuto výzvu: „*Ahoj všichni. Ukrajují nám z práv stále více a používají k tomu jako záminku Internet. Místo, aby Internet sloužil k všeobecnému prospěchu lidí, pomalinku, tu více, tu méně hlasitě se mění v nástroj kontroly a manipulace. Kdo si nemyslí, že snaha pokusit se zvrátit tento trend standardní cestou politického sdružování občanů je marná, nechť připojí svůj podpis pod Petici požadující vznik takové politické síly na stránkách přípravného výboru České pirátské strany. Zatím jsem jediným členem přípravného výboru, ale doufám, že vbrzku nás bude více. Nevyhrazuji si žádnou pozici v případně vzniklé straně, na druhou stranu rád přispěji svými možnostmi a zkušenostmi*

⁵ Transatlantické obchodní a investiční partnerství (TTIP) je název pro novou dohodu mezi Spojenými státy americkými a Evropskou unií, která si klade za cíl plně liberalizovat vzájemný obchod a investice. (Business Info 2017)

⁶ Strana či hnutí zaměřené pouze na jedno téma.

a pomohu nastartovat tento politický proces. Jako člověk, jemuž jsou počítače celoživotním koníčkem, a prací cítím své morální právo povstat na obranu svobod, které nám z jejich užití plynou a nedopustit jejich zneužití ve prospěch elit a korporací a ke škodě všem lidem svobodné vůle. Děkuji Vám za podpis a žádám Vás o další šíření této informace na ostatních informačních zdrojích českého internetu.“ (ABCLinuxu 2009) V čele Pirátů stojí Ivan Bartoš. Ten byl zvolen předsedou několikrát (v roce 2009, 2013 a 2016). Kromě Ivana Bartoše stranu vedli Kamil Horký a Lukáš Černohorský.

Lukáš Černohorský vedl stranu v období od srpna 2014 do dubna 2016. V současnosti je poslancem za Piráty a stojí v čele vyšetřovací komise pro OKD.

Kamil Horký byl prvním předsedou České pirátské strany od června 2009 do října 2009. Poté ze strany vystoupil a stal se členem strany Svobodní. Sám prosazoval libertariánství klasické, se kterým ostatní členové nesouhlasili, a proto se i jeho přechod ke Svobodným zdá logickým krokem.

V roce 2011 došlo ke změně zkratky strany. Česká pirátská strana to v tiskové zprávě vysvětlovala takto: *„Důvodem pro změnu zkratky byl názor, že Pirátské ideje nelze schovat za bezvýznamnou zkratku. Problémem zkratky ČPS byla její podobnost starým strukturám ODS, ČSSD nebo TOP09. U nich už zkratka nic nevyjadřuje a to je stav, kterému se chceme vyhnout. Je proto lepší se otevřeně prezentovat jako Piráti. Tuto zkratku používají i Piráti v Německu.“* (Piráti 2011). Z toho je patrná snaha být „jinou stranou“ než stávající zavedené české politické strany.

4. Program České pirátské strany

Většina pirátských stran zakotvila ve svých programech trojici úzce propojených požadavků: ochrana soukromí a osobních údajů jednotlivce před dohledem a kontrolou ze strany státu, změna autorského a patentového zákona a svobodné využívání internetu. Řada stran ale postupně rozšiřuje svá programová portfolia. Zde lze zmínit Pirátskou stranu v ČR, SRN, USA či Polsku, které do svých programů zanesly i další témata jako je např. otevřenost ekonomiky, boj proti byrokracii či bezplatné školství. U ČPS je to např. reforma veřejné správy, vyrovnaný státní rozpočet, transparentnost, přímá demokracie, legalizace konopí pro léčebné účely či téma korupce a veřejných zakázek. Z těchto důvodů ČPS odmítá termín „monotematická strana“ pro označení pirátských stran. Faktem ovšem zůstává, že v řadě otázek zatím pirátské strany nezaujímají žádné

stanovisko. Pirátské strany si od tohoto relativně úzkého programu slibují čitelnost, důvěryhodnost a předvídatelnost ze strany voličů. (Brunclík 2010, s. 22)

Česká pirátská strana má kromě programu na aktuální volby i dlouhodobý program. V tomto programu představuje konzistentní programové body, ze kterých poté vychází jejich volební program. Každý bod volebního programu má svého garanta, který vede vlastní pracovní skupinu a odpovídá tak za tuto problematiku. Piráti počítají s tím, že garant je sám od sebe aktivní. To znamená, že sleduje aktuality a pravidelně o nich píše na svém blogu. Znalost tématu by měl prokázat při komunikaci s veřejností například při vystoupení v médiích.

4.1. Program pro parlamentní volby 2017

Program pro volby do Poslanecké sněmovny v roce 2017 byl koncipován postupně pro každé ministerstvo. Piráti v něm představují, kam by daný resort měl v případě jejich podílu na vládě směřovat. Jedná se tak o 15 programových bodů. Program jsem převzal, jak jsem již zmínil v úvodu, z oficiálních internetových stránek.

4.1.1. Životní prostředí

Pirátský program se v tomto bodě skládá ze tří složek. První tvoří život ve městech a obcích, zde se piráti snaží o zvýšení počtu a ochrany zeleně ve městech. Rádi by prosazovali ekologickou městskou dopravu, cyklistickou a pěší dopravu a rovněž by vytěsnili tranzitní dopravu z obcí.

Další složkou programu je přístup k odpadům, kde přichází se zajímavou myšlenkou „nejlepší je odpad, který nevznikne“. Pod tímto heslem si představují větší životnost a ekodesign výrobků. Taktéž mluví o větším využívání bioodpadů a s tím by chtěli rozšířit možnosti kompostování pro domácnosti.

Poslední složkou je voda a vzduch. Zlepšit schopnost krajiny zadržovat vodu by řešili vytvářením a revitalizací rybníků, vodních nádrží či pramenišť. Ochranou vodních zdrojů a dodavatelských služeb před privatizací docílí zastavení zdražování pitné vody. Proti smogu chtějí bojovat zpřísněním registru znečišťovatelů, snížením používání fosilních paliv, rovněž chtějí pokračovat ve výměně starých uhelných kotlů a kamen.

4.1.2. Doprava a logistika

Piráti vidí největší problém dopravy v nerozvinuté dálniční síti, proto navrhují změny pro urychlení i zkvalitnění výstavby nových dálnic. S tím souvisí jejich další návrh, zprůhlednit hospodaření ŘSD⁷ a jejich veřejných zakázek.

Dalším bodem jejich programu v rámci dopravy je prosazování příznivějších podmínek pro rozvoj a použitelnost nabíjecích stanic všech typů vozidel a podpora samořídících aut. S větší svobodou souvisí návrh proti sledování aut prostřednictvím GPS⁸.

V posledním bodu tohoto odvětví se Piráti věnují železnici. Chtějí zkvalitnit a zrychlit výstavbu nových železnic, aby po nich mohly v co nejkratší době jezdit rychlovlaky. Současně chtějí větší míru transparentnosti v rámci Českých drah⁹.

4.1.3. Finance

Opět i tento bod Piráti rozdělili do tří částí. První část je věnována daním, kde navrhují skutečně rovnou daň, dále by snížili sazbu zdanění práce o 1,6%. Živnostníkům by zjednodušili placení daní do jedné platby, která by byla proveditelná online. V dalším bodě se zaměřují na vyvážení zisků nadnárodních firem. Zlepšením pravidel by chtěli docílit, že zisk vytvořený v ČR bude zde i daněn.

V rámci Evropské unie chtějí podpořit jednotný daňový základ a tím zabránit vlastníkům firem schovávat se za anonymní struktury a omezení tzv. daňových rájů¹⁰. Taktéž počítají se zvýšením poplatků za těžbu národního bohatství. V rámci tohoto bodu Piráti navrhují zlegalizování konopí a následného zdanění jeho prodeje. Podle nich by to mělo přinést do rozpočtu až 3,2 miliard korun, přičemž drobné pěstování bude osvobozeno od daní. Pro e-shopy, platby kartou a drobné podnikatele chtějí úplně zrušit EET¹¹.

⁷ Ředitelství silnic a dálnic ČR (ŘSD) je státní příspěvková organizace zřízená Ministerstvem dopravy ČR. Základním předmětem činnosti organizace ŘSD je výkon vlastnických práv státu k nemovitostem tvořícím dálnice a silnice I. třídy, zabezpečení správy, údržby a oprav dálnic a silnic I. třídy a zabezpečení výstavby a modernizace dálnic a silnic I. třídy.(RSD)

⁸ Global positioning system. Systém je schopen určit polohu kdekoliv na světě. Výsledkem jsou souřadnice sledovaného objektu.

⁹ Státní vlakový dopravce.

¹⁰ Státy, kde jsou pro odvody daní nízké nebo žádné sazby.

¹¹ Elektronická evidence tržeb podnikatelů.

4.1.4. Informatika

Jak už název napovídá v tomto bodu má hlavní prostor digitalizace, aby musel občan na úřad co nejméně a například žádost o občanský průkaz si vyřídil z domova. Takto si Piráti představují zefektivnění chodu úřadů. Nová služba by pak měla projít důkladným testováním, aby fungovala od prvního dne bez jakýchkoliv problémů.

Zřízením ministerstva informatiky¹² se domnívají, že zamezí opakování „kauz typu Opencard¹³, Registr vozidel nebo EET“. Po vzoru Estonska chtějí dosáhnout velké míry digitalizace a propojení systémů. A mimo jiné opět chtějí, jak už tomu bylo v rámci protestů proti smlouvě ACTA, bránit svobodný internet.

4.1.5. Kultura

Financování kultury by mělo proběhnout i v rámci tzv. slevy na dani, kdy občan daruje na kulturu až 2 000 Kč. Veřejnoprávní média jako je Česká televize a Český rozhlas by již nadále podle Pirátů neměly být dotovány prostřednictvím tzv. koncesionářských poplatků¹⁴, ale pevným podílem z výběru DPH¹⁵ a reklamou, která bude přísně regulována. U státních staveb by mělo jít každé 1 % z rozpočtu výstavby na výtvarná díla. Autorský zákon chtějí upravit, aby odpovídal současnému digitálnímu věku, ale zároveň chránil autory.

V dalším bodě se zaměřují na OSA¹⁶: *„Zrušíme povinnost umělců oznamovat svůj koncert OSA 20 dní předem. Umělec nesmí být nucen platit poplatek za koncert, kde hraje vlastní hudbu.“* Po uzavření dohody s Evropskou unií zvažují opět zkrátit copyright¹⁷ na původních 14 let. V muzeích a galeriích by zavedli dobrovolné vstupné. Pro občany chtějí bezplatně digitalizovat knihy, u kterých vypršela majetková práva. Navrhují také, aby vyjádření Národního památkového ústavu byla pro úřady závazná.

4.1.6. Mezinárodní vztahy

V rámci Evropské unie: *„Chceme omezovat byrokracii a bojovat proti nesmyslným dotacím a plýtvání v EU. Prosazujeme vyšší zapojení občanů a Evropského parlamentu*

¹² Ministerstvo informatiky již existovalo v letech 2003 až 2007 ve vládách pravicové ODS i levicové ČSSD.

¹³ Multifunkční čipová karta Prahy.

¹⁴ Měsíční odvod občanů vlastních televizní a rozhlasové přijímače.

¹⁵ Daň z přidané hodnoty.

¹⁶ Ochranný svaz autorů, který vykonává správu práv pro každého autora (skladatele či textaře), nakladatele nebo dědice autorských práv, který prokáže autorství alespoň u jednoho veřejně provozovaného hudebního díla, a to na základě zákona nebo uzavřené smlouvy. (OSA.cz)

¹⁷ Autorské právo.

do rozhodování. Nepřijmeme výjimky zvýhodňující některé země nebo jejich části: 4 základní svobody pohybu (zboží, služeb, osob a kapitálu) v rámci Evropského prostoru musí zůstat nedělitelné.“ Česká republika by pak při obchodu měla postupovat jako rovný partner proti všem státům, ať se jedná o velmoc či rozvojový stát.

Nesouhlasí s vykořisťováním chudých zemí (např. vnucováním vysokých cen západních patentovaných léků na smrtelné choroby). Podporují rovněž revizi Úmluvy OSN o omamných látkách, aby se ve světě snížil vliv drogových kartelů.

4.1.7. Místní rozvoj

V místním rozvoji je hlavní myšlenkou zmírnění přelidňování Prahy a naopak vybydlování venkova. Tohoto cíle by dosáhli změnou rozpočtového určení daní, dostavbou důležitých dopravních tepen a pokrytím venkova vysokorychlostním internetem. Byrokracii by snížili zavedením jednotného místa tak, aby nemuselo být *„třeba vyběhat až 40 stanovisek ve stavebním řízení.“* S tím souvisí zavedení jednoduchého elektronického formuláře pro stavební povolení. Zřízením kanceláře státního architekta dojde ke zkvalitnění prostředí měst a venkova. Bydlení a jeho dostupnost by se měla podle Pirátů zvětšit navýšením rozpočtového určení daní obcím na veřejnou vybavenost a obecní bytový fond. Rovněž tzv. sdílenou ekonomiku¹⁸ by měla řešit nová moderní legislativa. Navrhují zjednodušení ubytovacího a lázeňského poplatku.

4.1.8. Obrana

„V jednotě je síla: Hranice schengenského prostoru musíme chránit společně a efektivně. Podporujeme mezinárodní spolupráci v rámci společné evropské obranné a bezpečnostní politiky a rozvíjení společných bojových skupin zemí EU. Evropská spolupráce v NATO: Chceme sjednotit a posílit podíl a vliv evropských zemí uvnitř NATO. Podporujeme věcnou diskusi o fungování NATO a jeho vojenských operacích. Základem civilizovaného světa je dodržování práva: Angažmá naší nebo společné evropské armády mimo hranice EU nebo NATO by mělo být podpořeno mandátem OSN a důkladně zváženo.“

¹⁸ Definovat moderní sdílenou ekonomiku není snadné a pravděpodobně neexistuje žádná její „sdílená“ definice. V širším smyslu ji lze chápat jako upřednostňování přístupu ke zboží dlouhodobé spotřeby a výrobním faktorům za pomoci digitálních platforem spíše než vlastnictví tohoto zboží a výrobních faktorů. (Deloitte)

Česká pirátská strana chce investovat nejen do techniky naší armády, ale také do lidských zdrojů. To znamená nejen dobře vycvičené vojáky, ale i naplnění stavů. Kybernetickou ochranu ČR vidí jako důležitou, nicméně si myslí, že by se měla obejít bez odposlouchávání a „šmírování“ internetu. Posledním bodem tohoto programového bodu je pak péče o veterány a vojenské hřbitovy. Zajímavostí je, že garantem tohoto bodu je přímo předseda ČPS Ivan Bartoš.

4.1.9. Práce a sociální věci

Snížením daně z příjmu podpoří průběžné zvyšování státních platů a minimální mzdy. Podporují také částečné úvazky a práci z domova. Jako problém vidí pracovní agentury, které podle nich provádí byznys na hraně zákona. Sloučením příspěvku v hmotné nouzi a podpory v nezaměstnanosti dojde ke zjednodušení a vzniku pouze jedné dávky.

Myšlenka: *„Důstojný život těm, kdo nemohou pracovat, práce se ale musí vyplatit.“* odkazuje na zjednodušení vyplácení dávek, ale tak, aby bylo pro občany výhodnější pracovat a přijít si tak na větší peníze než při pobírání dávek. V tomto duchu se nese i další bod - zamezení obchodování s nemovitostmi. Místo doplácení na bydlení by mělo vzniknout obecní sociální bydlení.

Další část se věnuje dětem – *„Státní podpora rodin s dětmi do jedné plošné dávky bez prokazování příjmu či žádosti o daňové odpočty. Zálohové výživné, pokud druhý rodič neplatí včas. Ne „děčáku“ - děti a mládež mají žít v rodině nebo domácím prostředí. Sociální služby v přirozeném prostředí - místo ústavů terénní a ambulantní péče. Podpora domácí péče a pro pečující rodiny.“* Pro důchodce pak navrhují zvýšení všech důchodů alespoň na 75% minimální mzdy. Pracovníci ve zdravotnictví, školství a sociálních službách by měli mít stejný plat.

4.1.10. Průmysl a obchod

V tomto bodě programu se Piráti zaměřují na rozvoj technologií v České republice, využívání sdílené ekonomiky a podporu podnikatelů. Z České republiky by se měl stát tzv. ekonomický tygr¹⁹ a to díky vizi dlouhodobé prosperity založené na zvládnutí robotizace²⁰, navržením nových pravidel pro digitální platformy (sdílená ekonomika) a

¹⁹ Ekonomický tygr je pojem pro státy s prudkým ekonomickým růstem a tím spojeným zvýšením životní úrovně.

²⁰ Příchodem robotizace se myslí spíše další skokový nárůst sofistikovanosti a automatizace výrobních řetězců, umožňující vyrábět levněji menší série produktů dle individuálních potřeb každého zákazníka.

progresivních změn zákonů v návaznosti na vývoj techniky (samořídící a hybridní auta, drony,...).

Dalším bodem je pak podpora českých drobných a inovativních podnikatelů. Piráti doslova říkají: „Pobídky nepatří zahraničním montovnám, ale podnikům s velkou přidanou hodnotou, které zde platí daně.“ Podporovat je také chtějí snížením byrokracie a celkovým zjednodušením komunikace s úřady.

Pro spotřebitele navrhují zlevnění cen volání a dat vytvořením větší konkurence mezi operátory na českém trhu. Využití evropské dotace na lepší internet. Pokud firma cíleně poškozují spotřebitele, měla by obdržet přísnější sankce než je tomu doposud.

Poslední bod se věnuje energetice. Zastavení podpory velkým solárním parkům a bioplynovým stanicím²¹ společně s novým přerozdělením nákladů na výrobu a distribuční síť přinese koncovým zákazníkům snížení ceny. Program pro úsporu energie v budovách a tzv. kotlíkové dotace²² by měly být zachovány a ještě více zpřístupněny pro zájemce. V rámci propojení životního prostředí a průmyslu nesouhlasí s dalším prolomováním těžebních limitů uhlí.

4.1.11. Spravedlnost

Změny v justici by se nejdříve dotkly soudců. Už jejich samotný výběr by měl být více transparentní, pokud budou vybíráni ve veřejných výběrových řízeních a za předem jasně daných podmínek. Dalším zvýšením transparentnosti je návrh, aby se na soudce vztahoval zákon o střetu zájmů, veřejná majetková přiznání, veřejný diář schůzek a prověrka NBÚ²³. Nově by vznikla tzv. veřejná karta soudce: *„Se záznamy o jeho osobě a výsledcích, hodnocení jeho práce nejméně jednou za 5 let s možností postihu a odvolání soudce. Pravomoc k postihu bude mít nadále kárný senát, kde by ovšem měla být většina právníků ne-soudců.“*

Těžištěm toho procesu nejsou ani tak hmotní roboti, jako spíše ekosystém vzájemně propojených programů, patentů a algoritmů. (Piráti 2017)

²¹ Bioplynové systémy ve všech možných uspořádáních pracují jako plně obnovitelné energetické zdroje transformující i spoluvyužívající solární energii. Veškeré i pomocné technologie lze v těchto systémech řešit jako ekologicky příznivé procesy a to i v těch případech, kdy se jedná například o zpracování substrátů bohatých sírou. (CZBA)

²² Ministerstvo životního prostředí poskytuje po splnění podmínek dotaci pokrývající 70 až 80% výdajů na nákup nového kotle.

²³ Národní bezpečnostní úřad. NBÚ vydáním osvědčení (fyzické osobě i podnikateli) nebo dokladu o bezpečnostní způsobilosti (fyzické osobě) garantuje, že u jeho držitele nebyly zjištěny žádné skutečnosti, které by mu bránily mít přístup k utajovaným informacím nebo vykonávat citlivé činnosti. (NBU)

Dlužníkům by měla posloužit novela zákona, která sloučí exekuce dle místní příslušnosti dlužníka a z chráněného bankovního účtu by odcházela přiměřená srážka. Soudních spisů by se dotkla vlna digitalizace, a pak by bylo možné zveřejňování judikátů na internetu. Současná soudní soustava by prošla změnou na tři úrovně ze stávajících čtyř. Bohužel tento krok není v programu více rozepsán, nicméně v dalším bodě Piráti navrhuji přenesení více věcí na správní úřady, při zachování soudního přezkumu rozhodnutí. Další návrhy se týkají procesní složky soudního jednání: *„Omezíme důvody, kdy začíná řízení od začátku. V současné době věci vrací odvolací soud. Ten by se případu „nezbavil“, ale musel by chybu sám napravit. Umožníme hromadné žaloby a přednostní jednání o věci s dopadem na více lidí.“*

V posledním bodě programu Piráti navrhuji: *„Odpolitizujeme státní zastupitelství. Inspirujeme se zeměmi s fungující spravedlností při přípravě trestního řádu: Zamezíme zbytečnému opakování důkazů, nežádoucím formalitám a kličkám, kvůli kterým unikají zločinci a politici usvědčení z korupce. Podpoříme lepší zajištění majetku trestně stíhaných: Zvýšíme důraz na peněžité tresty a propadnutí majetku. Podpoříme alternativní tresty s přínosem pro společnost, programy pro nápravu, návrat do společnosti a prevenci recidivy.“*

4.1.12. Vnitro a otevřený stát

V této části programu Piráti kladou důraz na úplnost registru smluv, aby všechny státní firmy musely zveřejňovat smlouvy, včetně těch, které mají nyní výjimku. Žádají, aby politici a vysocí státní úředníci zveřejňovali úplná majetková přiznání a do veřejného diáře zapisovali své schůzky. Změnou služebního zákona dojde podle Pirátů k úplnému odpolitizování státní správy. Zároveň se chtějí zasadit o větší ochranu oznamovatelů korupce.

Na všechny veřejné funkce budou vypisována průhledná a veřejná výběrová řízení. Zavedením procesních auditů by mělo dojít ke zrychlení a zvýšení kvality služeb. Pochybení veřejných činitelů by mělo být projednáváno rychleji než je tomu nyní. Navrhují zjednodušit žádosti o informace. Další navrhovaná změna se týká finančního ohodnocení ve veřejné správě. Odměňování by přizpůsobili soukromému sektoru, aby více špičkových odborníků mělo zájem působit právě ve veřejné správě.

Další bod se týká police: *“Chceme vyloučit politické ovlivňování policie: Budeme důsledně kontrolovat a interpelovat ministra vnitra. Podpoříme kariérní růst policistů:”*

Posílíme bonusy policistů a zaměříme se na zlepšení manažerských schopností vedoucích pracovníků. Omezíme buzeraci občanů: Jsme proti přehnané represí, zneužívání plošných prohlídek a plošnému sledování komunikace. Rozvážeme ruce pro práci v terénu. Dáme peníze na větší automatizaci trestního řízení a omezíme jeho přebujelé formality.“

V posledním bodě Piráti reagují na současná témata ve společnosti. V uprchlické krizi zastávají racionální přístup a navrhují podpořit pomoc co nejdříve místům konfliktů či humanitárních krizí. Jelikož ve straně funguje přímá demokracie a dochází k odvolávání vrcholných představitelů strany prostřednictvím referenda, proto navrhují: „*Podpoříme zavádění prvků přímé demokracie: Přímou volbu a odvolatelnost starostů (viz návrh), celostátní referendum, občanské veto a neslučitelnost více funkcí vykonávaných na plný pracovní úvazek.“* Ohledně regulace zbraní pak zastávají názor, že současná právní úprava je naprosto dostačující.

4.1.13. Vzdělání a věda

Piráti prosazují rozmanitost vzdělávacího systému a současně i svobodnou volbu při výběru. Každý si tak může vybrat svou vlastní cestu a dosáhnout tak naplnění svého maximálního potenciálu. Rozmanitostí vzdělávacího systému myslí: „*Podpoříme i inovativní veřejné školy, prostor pro nadané žáky a žáky se speciálními potřebami, vzdělávání při práci a uznání znalostí nabytých praxí.“* Prosazením zvýšení výdajů na školství nad průměr EU tj. cca 5 % HDP²⁴. Při tomto zvýšení rozpočtu školství by došlo k navýšení platů učitelů o 20 %. Učitelům by ubylo i více papírování. Zároveň by ponechali výši státního příspěvku na žáky v soukromých školách.

Piráti by rádi více podporovali výuku světových jazyků na školách a podpořili zahraniční stáže studentů. Filmy a kultura by podle Pirátů měly být uváděny původním zněním, aby se podpořila znalost jazyků obyvatelstva.

V dalším bodě se věnují vědě a výzkumu: „*Prosazujeme stabilní institucionální podporu. Podstatné jsou kvalita a výsledky v mezinárodním měřítku. Zpřehledníme a zjednodušíme granty. Usilujeme o transparentní financování veřejných výzkumných institucí. Podporujeme pěstování vědeckých talentů.“* Vysokých škol se týká bod, v němž navrhují prodloužit dobu pro zkoumání regulérnosti studia ze 3 na 15 let.

²⁴ Hrubý domácí produkt. Vše co se vyprodukuje na území státu za dané období.

4.1.14. Zdravotnictví

Podle Pirátů je pacient váženým klientem. Rozhodující má být vždy zájem pacienta a ne farmaceutické firmy: „*Prosadíme transparentnost: Došlápneme si na farmaceutické firmy, které korumpují lékaře, aby předepisovali jejich výrobky, zpětné bonusy a nehospodárné nákupy. Chceme dostupná léčiva a pomůcky za jasnou cenu: Zavedeme srovnávač doplatků na internetu, podpoříme veřejný výzkum. Umožníme volbu: Dáme možnost připlatit si za nadstandard a využívat služby osvědčené v zahraničí (např. porodní asistentky). Propojíme zdravotní a sociální systém v dlouhodobé péči: Narovnáme platby za stejné služby v LDN²⁵ a domovech seniorů. Podpoříme hrazení péče v domácím prostředí a právo na důstojný odchod ze života. Podpoříme regulovanou legalizaci konopí pro léčbu i rekreační užívání: Látky méně rizikové než alkohol a tabák by měly být legální. Prosazujeme však přísnější pravidla pro související reklamu.*“

Zdravotní pojišťovny by měly mít možnost odlišovat se rozsahem hrazených služeb. Piráti chtějí umožnit přímou volbu zástupců pojištěnců do správních a dozorčích rad pojišťoven, zdravotnickým pracovníkům zvýšit finanční ohodnocení a snížit nadbytek přesčasů a administrativy.

4.1.15. Zemědělství

Hned v úvodu tohoto programového bodu se řeší dotace do zemědělství. Jejich představou je podpora spíše menších a lokálních zemědělců než velkých agrárních firem. Podporovat chtějí tedy rodinné farmy, malá družstva a začínající zemědělce. Systém dotací chtějí zjednodušit a zastropovat, malým firmám zvýšit dotace na úkor velkých. Současný systém podpory považují za neekologický vybízející k poškozování půdy, proto navrhují zrušit dotace na řepku. Firmám znehodnocujícím půdu chtějí odebrat dotace.

Podporují pestrost osiva a chov zvířat volně v přírodě: „*Podpoříme lepší dostupnost zdravých, kvalitních a nejlépe lokálních potravin: Zkrátíme distribuční řetězce, budeme podporovat bližší vztahy zemědělců a spotřebitelů. Pomůžeme zajistit odbyt pro čerstvé lokální potraviny: V jídelnách, které provozuje stát, upřednostníme sezónní místní produkci a zdravé stravování. Ochráníme zahrádkářské osady před tlakem developerů.*“ (srov. Piráti 2017)

²⁵ Léčebna dlouhodobě nemocných.

4.2. Dvacet programových bodů pro parlamentní volby 2017

Piráti si určili ve vnitrostranickém referendu dvacet nejdůležitějších bodů ze svého volebního programu pro sněmovní volby v roce 2017. Tyto body byly následně prezentovány prostřednictvím jejich webových stránek, ale také jako volební letáky do schránek voličů. Ve čtyřech kategoriích je vždy zmíněno pět nejdůležitějších bodů.

4.2. Kategorie 1: Kontrola moci a mocných

Piráti zde navrhují hmotnou odpovědnost nejen politiků, ale i úředníků, kteří při svém jednání mohou způsobit škodu státu. Rovněž chtějí zavést otevřená výběrová řízení na všechny pozice, aby nedocházelo k obsazování těchto postů z politických důvodů. Piráti dlouhodobě volají po přijetí Registru smluv. Ten byl přijat, avšak Piráti nesouhlasí s výjimkami a navrhují vlastní změny. Změna registru smluv by měla být taková, aby městské firmy typu Pražská plynárenská anebo státní podniky jako je ČEZ²⁶ měly povinnost zveřejňovat smlouvy.

4.2. Kategorie 2: Ochrana občanů před šikanou

Z elektronické evidence tržeb by vyňali řemeslníky, drobné podnikatele a neměla by se týkat plateb prováděných kreditními kartami. Aby mohli pojištěnci spolurozhodovat o úhradách, přicházejí s návrhem volby svých zástupců do správní a dozorčí rady. Konopí by mělo být dostupné pro léčbu vážně nemocných. Legalizování by se pak týkalo pěstování léčebné i rekreační pro osobní potřebu. Zadluženým lidem by měla pomoci změna zákona. Piráti navrhují zásadu 1 dlužník = 1 exekutor v místě bydliště a zákaz hromadění exekucí. Změny by se měly podle Pirátů také dotknout Ochranného svazu autorského. Piráti dlouhodobě volají po zrušení poplatku za tzv. prázdná média, tím by mělo dojít ke konci „šikany“ ze strany Ochranného svazu autorského. Autorské právo chtějí aktualizovat.

4.2. Kategorie 3: Zjednodušení státu pomocí technologií

Návrh přináší zjednodušení daní z šesti různých forem zdanění pouze na jednu nižší. Dalším bodem je omezení návštěv úřadů. Piráti navrhují možnost vyřízení si až 90 procent „papírování“ z domova. Zjednodušení byrokracie podle nich povede ke

²⁶ České Energetické Závody, ve kterých drží téměř 70% akcií Ministerstvo financí ČR. Největší výrobce elektřiny v České republice.

zrychlení procesu založení firmy, bude stačit pouhý den. Elektronizace by se měla týkat také soudů, které by zavedením elektronického spisu a standardů rozhodování měly zrychlit svoji činnost. Pro podnikatele navrhuji zavedení jednotného inkasního místa.

4.2. Kategorie 4: Obrana svobody

Piráti navrhují důsledný boj s korupcí. Kromě toho přichází se zrušením „šmírování“ a cenzury internetu. V minulosti Piráti spoluorganizovali demonstrace proti ratifikaci smlouvy ACTA, která byla později tehdejším premiérem Nečasem skutečně pozastavena. Nejlepší zárukou svobody je pro Piráty vzdělaná společnost. Té chtějí dosáhnout okamžitým zvýšením platů učitelů o 20 % a svobodným výběrem školy pro žáky. Nezávislým médiím a projektům by mohlo být darováno až 2 000 Kč ze svých daní. Aktivní účast na rozhodování v Evropské unii je posledním bodem pirátského programu pro rok 2017.

4.3. Základ dlouhodobého programu

Piráti mají na svém webu rovněž tzv. ohnisko programu²⁷. Jedná se o krátké představení myšlenek, ze kterých poté konkrétní volební programy vznikají. Piráti zde představují své hlavní myšlenky, podle kterých by měl stát prosazovat sdílení informací, respektování lidského soukromí i dalších lidských práv. Sdílení informací by měl prosazovat každý stát, aby nedocházelo k utajování vládních informací či zákazům kopírování. Pro Piráty je *„Svobodné šíření informací je základním prostředkem pokroku a obrany svobodné společnosti před mocenskými monopoly, které mohou existovat jen kvůli monopolům informační“*. Sdílení informací pak podle Pirátů přispívá ke zlepšení rozvoje člověka.

V problematice sdílení a svobodnému přístupu k informacím jdou Piráti napřed a sami se snaží ukazovat ideální cestu: *„My jsme první krok již učinili. V souladu se svým programem máme transparentní bankovní účet a transparentní účetnictví, sdílíme kulturní díla pod svobodnými licencemi, používáme svobodný software, máme otevřené a propojené předpisy a používáme přímou demokracii v praxi.“* (srov. Piráti)

Tyto myšlenky rozvíjejí ve svém základním dvanáctěru, které jsem převzal z jejich webových stránek:

²⁷ <https://www.pirati.cz/program/dlouhodoby/ohnisko/>

V prvním bodě se věnují internetu, který je pro ně možností pro informační otevřenost a transparentnost. Tvrdí, že se prostřednictvím internetu dá vykonávat přímá demokracie. Internet by tedy rádi využili ve větší míře pro řízení a kontrolu státu.

Druhý bod je výstižně pojmenován: „*Jasný záměr: Stát nesmí technologie zneužívat, ale využívat.*“ Piráti se domnívají, že v současnosti jsou technologie využívány spíše ke sledování lidí a údržbě monopolů. Toto by rádi změnili a technologie spíše využívali k ochraně soukromí a svobodnému šíření informací, neboť pokud má člověk maximální míru informací, může se lépe rozhodovat. S tím koneckonců souvisí jejich třetí bod, který pojednává o rozhodování se na základě informací. Piráti odmítají monopoly na informace, podporují naopak, co největší jejich šíření. Lidé by pak prostřednictvím přímé demokracie měli mít možnost svá rozhodnutí, která získali prostřednictvím volně šířených informací, prosadit.

Čtvrtý bod pak pojednává o volném a transparentním zveřejňování: „*Vědecké články, kulturní díla, zákony, státní normy a jiná díla placená z veřejných prostředků chceme zpřístupnit všem na internetu. Politické strany a jiné spolky placené z veřejných prostředků musí mít transparentní účet a účetnictví na internetu.*“

V pátém bodě se už věnují samotné transparentnosti politiky. Chtějí, aby byla veřejnost co nejvíce informována. Nepodporují tajné vyjednávání o veřejných věcech, ale naopak propagují, aby všechny veřejné informace byly zveřejňovány přehledně a uceleně. Zveřejňovány by měly být na internetu, aby se jich občan nemusel dožadovat, a byly tak přístupné pro všechny.

Šestý bod souvisí s jejich minulou aktivitou, kdy svolávali demonstrace proti smlouvám ACTA, atd. Z toho důvodu je pro ně svobodný internet prioritou. Myslí si, že vlády se dříve o internet nijak nezajímaly, a proto se stal svobodným místem. Nyní spatřují tendence vlád v omezování svobody internetu, protože ty v něm začínají vidět mocenský potenciál.

Sedmý bod: „*Hlásíme se k celosvětovému Pirátskému hnutí. Naše společné úsilí o svobodu informací stojí nad pravíci a levíci a odmítáme diskriminaci kvůli rase, národnosti, pohlaví, věku, sexuální orientaci nebo užívání svobodného software.*“

V osmém bodě se věnují zdraví občanů. Myslí si, že současné patenty na léčiva vytváří monopoly a zdražují léky. Nesouhlasí s tím a snaží se podněcovat inovace a podporu

výzkumu nových léčiv. Kromě narušení „farmaceutického monopolu“, ale podporují rovněž tradiční léčby bylinami. Každý občan by si měl mít možnost vybrat, který způsob je mu bližší.

Devátý bod se lehce dotýká autorských práv. Piráti zde v souvislosti s právem sdílení hájí právo kopírování. Právo kopírování obhajují takto: *„V právním státě nelze příjmy konkrétní zájmové skupiny garantovat zvláštním zákonem. Sdílení informací je základním lidským právem a lze jej omezit, jen pokud to prospěje veřejnosti rozšířením výběru a zlepšením dostupnosti.“*

Desátý bod se pak přímo pouští do autorských práv. Už jeho samotný nadpis *„Ochrana autorských práv“* je termín propagandy zábavního průmyslu“ naznačuje názor Pirátů. Sami se pouští do tzv. autorského zákona²⁸. Piráti si myslí, že spíše než autora a samotné umělce chrání vydavatele a výrobce. V duchu sdílení požadují změnu zákona.

V jedenáctém bodě se Piráti věnují soukromí občanů. *„Vynucení mocenského monopolu znamená neustálé šmírování, skladování neuvěřitelného objemu cizí komunikace a prolomení telekomunikačního tajemství. Všechny informační systémy musí ctít lidské soukromí a nakládat s osobními údaji člověka jen s jeho souhlasem.“*

Poslední dvanáctý bod: *„Piráty jsou dnes školy, univerzity, uživatelé Internetu a umělci zpívající vlastní písně. Pirátská strana stojí za svou komunitou, dává dohromady společná stanoviska a usiluje o jejich politické prosazení. Každý musí mít právo informace šířit.“* (srov. Piráti)²⁹

4.4. Zhodnocení Pirátského programu

Do této kapitoly jsem zařadil aktuální volební program z roku 2017, dlouhodobý program a základní principy a myšlenky České pirátské strany. Aktuální program z roku 2017 přinesl dosud největší úspěch v historii strany tj. 22 mandátů v Poslanecké sněmovně.

Celý volební program se týká hlavních myšlenek sdílení informací, respektování lidského soukromí i dalších lidských práv. Sdílení informací se poté objevuje ve většině programových bodů.

²⁸ Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským.

²⁹ <https://www.pirati.cz/program/dlouhodoby/dvanactero/>

Kromě těchto principů se zde velmi často objevuje snaha o maximální využívání technologií ve prospěch státu a občanů. Tím by se omezila rovněž Piráty kritizovaná byrokracie. V jejich programu se objevují myšlenky, jak na propojení určitých registrů na úřadech, tak ale zároveň důraz na ochranu osobních dat.

Dalším Pirátským tématem je transparentnost. Požadují transparentnost od politických stran, úředníků či veřejných výběrových řízení. Sami v duchu transparentnosti postupují, když například na Pražském magistrátu svým zastupitelům zřídili veřejný diář schůzek a lobbingu. Toto by rádi zavedli nejen pro všechny ostatní poslance, ale i pro soudce. Slibují si od toho určitě vymýcení korupce, která je rovněž v jejich programech často zmiňována. Transparentnosti u veřejných výběrových řízení pak chtějí docílit vybrání skutečně kvalitního uchazeče.

Neméně často se v programu objevuje možnost svobodné volby a určité alternativy k tradičním odvětvím. Mám tím na mysli především Pirátský návrh na svobodnou volbu školy či druh léčby. Stejně tak podpora tzv. sdílené ekonomiky.

Poté jsou v jejich programu dva body stávající legislativy, kterou dlouhodobě kritizují a chtějí změnit. Jedná se o kritiku tzv. registru smluv, kde veškeré státní podniky, ale i například obce musí zveřejňovat své smlouvy. Z tohoto registru smluv dostaly některé firmy výjimku, a nemusí tudíž své smlouvy zveřejňovat. Piráti chtějí výjimky zrušit. Dalším kritizovaným zákonem je pak autorský zákon, který kritizují dlouhodobě.

4.5. Výzkum M. Ferjenčíka a J. Nováka

Mikuláš Ferjenčík, místopředseda České pirátské strany, v roce 2017 publikoval bakalářskou práci na Fakultě humanitních studií UK s názvem Politické názory a postoje členů České pirátské strany. V rámci této práce provedl dotazníkové šetření mezi členy České pirátské strany. Společně s Janem Novákem z Univerzity Palackého v Olomouci vytvořili dotazník, který posléze vyplňovali, jak řadoví členové strany, tak funkcionáři. Výsledky tohoto šetření by mohly být vhodné pro mou bakalářskou práci, a proto jsem se rozhodl tento průzkum použít.

Dotazník ze 428 členů Pirátů zcela vyplnilo 176 (z čehož 32 bylo žen). M. Ferjenčík z průzkumu vyřadil neúplně vyplněné dotazníky, kterých bylo 40. Tento dotazník byl rozšiřován prostřednictvím Pirátského fóra, o kterém M. Ferjenčík dodává: „*Pirátské fórum je zcela klíčový prvek infrastruktury Pirátské strany. Probíhají na něm volby*

představitelů strany, sestavují se tam kandidátky, probíhají tam hlasování včetně celostranických referend a rozdělují se přes něj peníze v rámci participativního rozpočtování Pirátské strany. I díky pravidelným upozorněním na důležitá hlasování, která jsou rozesílána na e-maily členů a vedou z nich odkazy přímo na fórum, bylo možné vycházet z toho, že téměř všichni aktivní členové Pirátů alespoň jednou měsíčně navštíví pirátské internetové fórum.“ (Ferjenčík 2017, s. 29)

Interpretuji výsledky témat, na kterých mezi Piráty panoval největší nesouhlas. To znamená, že v rámci tématu se Piráti nejvíce rozcházel ve svých odpovědích. Mezi něž patří rovná daň (38,3%), snížení rozdílů v příjmech, evropská integrace a očkování. M. Ferjenčík poté odpovědi třídí podle pohlaví respondentů, podle místa bydliště respondentů, podle dosaženého vzdělání a podle věku respondentů. To, ale není pro tuto práci podstatné, proto to zde nezmiňuji. V tabulce se objevila i problematika tzv. nepodmíněného příjmu³⁰, kterému bude věnován prostor v kapitole o levicovém libertariánství. Nesouhlas s tímto tématem byl pouze 13,7% a byl ve spodní polovině tabulky.

V následující části průzkumu se rozhodl zkoumat důležitost Pirátského programu pro jednotlivé členy. Výsledky by mi měli pomoci odpovědět, zda se dají Piráti zařadit do teorie levicového libertariánství. Piráti zde určovali své preference a hodnotili části programu, které považují za nejdůležitější.

Z této tabulky vyplývá, že pro členy Pirátů je tedy nejdůležitější transparentní stát, internet, svoboda informací a svoboda projevu. Zároveň je poněkud překvapivé zjištění z druhého konce tabulky. Pro Piráty je nejméně důležité téma psychotropních látek, ale i zemědělství. Dalším zjištěním je nedůležitost témat finančního a daňového systému a mezinárodních vztahů. Zmiňuji to především v souvislosti s předchozí tabulkou témat, na kterých se Piráti navzájem nejvíce neshodnou. Tam na předních místech skončila rovná daň a evropská integrace.

Poslední část průzkumu M. Ferjenčíka (2017, s. 51) představuje: *Shoda na postojích k politickým otázkám a jejich reflexe v programu strany*. Mě však zajímá pouze otázka ohledně nepodmíněného příjmu. Otázka zněla: *Jaký máte názor na Základní nepodmíněný příjem?* Nejčastější odpovědí bylo - *Podporuji zavedení nepodmíněného*

³⁰ Můžeme se setkat i s názvy jako: univerzální základní příjem, všeobecný základní příjem nebo garantovaný příjem.

základního příjmu (NZP) M. Ferjenčík dále analyzuje, zda opačný názor má méně než 25% respondentů. Opačný názor mělo méně než 25% dotazovaných. Zajímavostí je, že představitelé NZP podporují silněji než řadoví členové, což vyplývá z daného průzkumu.

Samotný autor výsledky interpretuje takto: „Ověřil jsem, že členové Pirátů jsou společensky liberální lidé, okolo politického středu. Druhý ideologický proud, který se v názorech a postojích členů Pirátů silně odráží, je radikální demokracie. Naopak konzervativců a nacionalistů je u Pirátů minimum. Rozložení názorů typických pro klasické liberály a socialisty víceméně kopíruje rozdělení Pirátů na pravolevé škále, které je téměř symetrické kolem středu. Zastoupení enviromentalistických³¹ názorů je poměrně silné, ovšem respondentů, které by bylo možné označit podle odpovědí za zelené jsou pouze jednotky.“ (Ferjenčík 2017, s. 53)

5. Volební výsledky

Česká pirátská strana byla založena v roce 2009, takže nejbližších voleb se mohla zúčastnit následujícího roku 2010, protože Ústavní soud zrušil předčasné volby v roce 2009 a voleb do Evropského parlamentu v roce 2009 se Piráti ještě neúčastnili. V roce 2010 se tedy konaly nejen volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, ale i volby do zastupitelstev obcí a doplňovací volby do Senátu České republiky. Pokusím se v této kapitole zanalyzovat volební výsledky České pirátské strany od její první účasti až do současnosti, tedy do Voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky 2017, kdy se Pirátská strana poprvé dostala do dolní komory parlamentu. Z výsledků vynechám Prezidentské volby 2013 a 2018, kde Piráti nepostavili svého kandidáta. Zajímavostí je, že bývalý prezidentský kandidát z roku 2013 Vladimír Franz (Týden 2013) jim posléze vyjádřil podporu. Rovněž bude z výsledků vynechána i komunální úroveň. Z ní bude zmíněn pouze největší úspěch z roku 2014. Výsledky budou tříděny chronologicky podle volebních let. Rovněž se pokusím analyzovat volební obvody a snad se povede vykrytalizovat elektorát. K výsledkům voleb je potřeba říci, že volební kraje jsou různě velké. Největšími volebními kraji podle počtu obyvatel jsou Hl. město Praha a Středočeský kraj, Moravskoslezský a Jihomoravský. Nejmenšími jsou pak kraje Karlovarský, Liberecký, Pardubický a Vysočina.

³¹ Politická ideologie kladoucí velký důraz na ekologii.

5.1.1. Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky 2010
Těchto voleb se účastnilo 27 stran a hnutí a celková účast byla 62,60%, což odpovídá 5 230 859 platných hlasů. Volby vyhrála Česká strana sociálně demokratická (22,08% / 1 155 267) před druhou Občanskou demokratickou stranou (20,22%). Do Poslanecké sněmovny pronikly ještě strany TOP 09 (16,70%), Komunistická strana Čech a Moravy (11,27%) a Věci veřejné (10,88%). Piráti tehdy obdrželi 42 323 platných hlasů, což znamenalo 0,80%. Nejúspěšnější byli ve Středočeském kraji, Hlavním městě Praha a v Jihomoravském kraji, kde získali více jak 4 tisíce hlasů. Nejméně, a to 1 416 hlasů obdržela strana v Karlovarském kraji. V ostatních volebních obvodech strana získala kolem 2 tisíc hlasů.

5.1.2. Volby do Senátu Parlamentu ČR 2010
Jediný jejich kandidát Pavel Přeučil se zúčastnil voleb ve volebním obvodu Praha 11. Se ziskem 1 131 platných hlasů při volební účasti 44,94% oprávněných voličů odpovídal jeho výsledek 2,77%. Z tohoto důvodu nepostoupil do druhého kola.

5.1.3. Doplnovací volby do Senátu Parlamentu ČR 2011
V roce 2011 proběhly jediné volby a to doplnovací volby do Senátu ve volebním obvodu Kladno. Příčinou konání byla smrt dosavadního senátora Jiřího Dienstbiera. Piráti poslali do volby svého tehdejšího místopředsedu Ivo Vašíčka³². Nicméně v roce 2011 byl zvolen za sociální demokraty Jiří Dienstbier ml. a Ivo Vašíček s 205 platnými hlasy nepostoupil do druhého kola volby.

5.1.4. Volby do Senátu Parlamentu ČR 2012
V roce 2012 se konaly řádné volby do Senátu. Celkem se opět volilo nových 27 zástupců. Piráti kandidovali ve volebních obvodech Benešov, Brno - město sami za sebe a ve volebním obvodě Praha 2 v koalici s KDU – ČSL a Stranou Zelených. V Benešově získala kandidátka Lenka Matoušková 1 572 platných hlasů, což znamenalo 4,10% a konec v prvním kole. Ve volebním obvodě Brno – město kandidát Patrik Doležal obdržel 855 platných hlasů a s 3,09% nepostoupil do druhého kola. Koaliční kandidát Libor Michálek³³ ve volebním obvodu Praha 2 zaznamenal historický úspěch.

³² Ten byl místopředsedou strany s přestávkami od roku 2010 až do roku 2017, kdy byl prostřednictvím referenda odvolán z důvodu jeho vystupování v médiích, které nereprezentovalo názory většiny strany.

³³ Ten byl v roce 2010 odvolán z funkce ředitele Státního fondu životního prostředí. Následně podal trestní oznámení kvůli podezření z trestného činu při zadání veřejné zakázky.

V prvním kole získal 5 520 platných hlasů a postoupil do druhého kola. S počtem 11 807 hlasů se stal vítězem a senátorem za tento volební obvod.

5.1.5. Volby do zastupitelstev krajů 2012

Volby se konaly ve 13 volebních obvodech³⁴. Česká pirátská strana kandidovala ve všech 13 krajích, avšak ani v jednom kraji nezískala potřebných 5%. Nejvíce platných hlasů získala strana ve Středočeském kraji (10 617 hlasů/3,03%), Jihomoravském kraji (8 655 hlasů/2,49%), Moravskoslezském kraji (6 975 hlasů/2,17%). Nejméně hlasů obdrželi v Karlovarském kraji (1 763 hlasů/2,44%), v Kraji Vysočina (2 620 hlasů/1,59%) a ve Zlínském kraji (2 647 hlasů/1,41%).

5.1.6. Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky 2013

Do předčasných voleb v roce 2013, které se konaly po pádu vlády Petra Nečase a následné vládě Jiřího Rusnoka, vstupovalo celkem 24 stran a hnutí. Volby vyhrála ČSSD (1 016 829 platných hlasů/20,45%). Druhé skončilo hnutí ANO 2011 (927 240 platných hlasů/18,65%), třetí KSČM (741 044 platných hlasů/14,91%) a za nimi TOP 09 (596 357 platných hlasů/11,99%). Až za těmito stranami skončila dosavadní vládnoucí strana ODS (384 174 platných hlasů/7,72%). Poslední dvě strany, které prošly do Poslanecké sněmovny, byly Úsvit přímé demokracie Tomia Okamury (342 339 platných hlasů/6,88%) a KDU – ČSL (336 970 platných hlasů/6,78%).

Volební klauzuli nesplnila Strana zelených se 3,19% následovaná právě Piráty s 2,66%. Piráti obdrželi celkově 132 417 platných hlasů. Nejvíce hlasů získaly opět ve volebních obvodech Hlavní město Praha (21 327 platných hlasů/3,63%), Středočeský kraj (17 369 platných hlasů/2,76%), Jihomoravský kraj (14 110 platných hlasů/2,45%) a Moravskoslezský kraj (12 949 platných hlasů/2,34%). Nejméně hlasů obdržela strana v Karlovarském kraji (3 893 platných hlasů/3,17%) a Zlínském kraji (5 884 platných hlasů/1,99%). V ostatních volebních obvodech získala strana v rozmezí od 6 tisíc hlasů do 8 tisíc hlasů.

5.1.7. Volby do Senátu Parlamentu ČR 2014

V roce 2014 se konaly kromě řádných voleb i volby doplňovací a to ve volebních obvodech Zlín a Praha 10. V doplňovacích volbách ve volebním obvodu Praha 10 se

³⁴ V hlavním městě Praze se konají volby podle zákona o volbách do zastupitelstev obcí, jelikož je Praha v první řadě základním územně samosprávným celkem a pak teprve krajem. (Zubek 2010)

žádný kandidát Pirátů neobjevil. Ve Zlínském obvodu 80 se po zaniknutí mandátu dosavadního senátora Tomio Okamury³⁵ ucházel o tento post kandidát České pirátské strany Ing. Luděk Maděra. Se ziskem pouhých 359 platných hlasů a do druhého kola nepostoupil.

V řádných senátních volbách poslali Piráti své kandidáty do pěti volebních obvodů (z toho jeden kandidát v koalici se Stranou zelených). Ve volebním obvodu 78 Zlín kandidoval opět ing. Luděk Maděra. Tentokrát sice získal 830 platných hlasů, ale opět do druhého kola nepostoupil. V Rychnově nad Kněžnou kandidoval ing. Roman Kučera a ani s 1 350 platnými hlasy nepostoupil dále. Ve volebním obvodu Děčín získal Martin Zíka 1 453 platných hlasů, nicméně to nestačilo na postup do druhého kola. V Chebu byl za Piráty nominován Libor Špaček, který získal 1 821 platných hlasů a dále nepostoupil.

Největší počet hlasů ze všech pirátských kandidátů získala Miroslava Pošvářová³⁶ z koalice Pirátů se Stranou zelených. Ta získala 4 231 platných hlasů, což odpovídalo 10,41%, ale paní Pošvářová skončila na nepostupovém 5. místě.

5.1.8.a. Volby do Evropského parlamentu ČR 2014

Volby byly poznamenány velice nízkou účastí, která v České republice znamenala 18,20% volební účast, a to přestože v České republice se na rozdíl od ostatních členských zemí se mohlo volit dva dny (pátek a sobota). Celkově se bojovalo o 21 křesel v Evropském parlamentu, přičemž kandidovalo celkem 39 uskupení.

Volby vyhrálo hnutí ANO 2011 se ziskem 244 501 hlasů (16,13%), koalice TOP 09 a STAN skončila na druhém místě s 241 747 hlasy (15,95%). Tyto dvě strany následovala na třetím místě ČSSD s 214 800 hlasy (14,17%). Všechny tři strany obdržely shodně čtyři mandáty. Čtvrté místo obsadila KSČM se 166 478 hlasy (10,98%) a za nimi KDU – ČSL se 150 792 hlasy (9,95%). Obě strany získaly tři mandáty. Jeden mandát získala také ODS, která si oproti posledním volbám, kdy získala devět mandátů, výrazně pohoršila. Volilo je 116 389 hlasujících (7,67%). Stejný počet mandátů získala euroskeptická Strana svobodných občanů. Svobodné volilo 79 540 oprávněných voličů (5,24%). Česká pirátská strana obdržela 72 514 hlasů (4,78%), což znamenalo, že žádný

³⁵ Tomio Okamura se stal poslancem.

³⁶ Někdejší ředitelka úseku kontroly kvality staveb Ředitelství silnic a dálnic

z jejich kandidátů nakonec v Evropském parlamentu nezasedl. To bylo vzhledem k očekávání zklamání a zároveň Piráti podali stížnost na volby.

5.1.8.b. Stížnost na volby do Evropského parlamentu ČR 2014

Celou situaci okolo volební klauzule zhodnotil web Piratskelisty.cz: „...*Pro volební klauzuli u voleb do Evropského parlamentu prostě není legitimní důvod a věřím, že ho nikdo z klobouku nevyčaruje. Volební klauzule nevede k menší roztržiténosti parlamentu. Ne, to, že tu „vždycky byla“, skutečně není legitimní důvod pro její existenci.*“ (Pirátské listy 2014)

A dále dodává: „*Překonali jsme i hranici 1/21 hlasů ve volbách. To je silný psychologický argument, který je veřejnosti velmi srozumitelný. Každý zvládne vydělit sto počtem mandátů a potom vidí, že si mandát zasloužíme, nezávisle na zvolené přepočítávací metodě. „Propadlo“ víc hlasů, než kolik získal vítěz voleb. To má být ta reprezentativní demokracie?*“

V závěru svého příspěvku autor zmiňuje: „*Rozdrolit pětiprocentní bariéru vstupu do zastupitelské politiky je dlouhodobý cíl pirátů a na její zrušení či snížení pro eurovolby může snadno navázat zrušení či snížení pro komunální a krajské volby. Na závěr ještě poznámka, proč si myslím, že je zcela na místě zrušit klauzuli i se zpětnou účinností a přiznat mandát Ivanu Bartošovi a Ondřeji Liškovi. Jsou to právě strany, které protiústavní pětiprocentní klauzuli pro evropské volby zavedly, které z ní nyní profitují. ČSSD a KDU-ČSL schvalovaly zákon o evropských volbách, roky seděly ve Sněmovně a nesou přímou odpovědnost za to, že pětiprocentní bariéra v evropských volbách existuje. Přijde mi naprosto správné, aby Ústavní soud zabránil tomu, že se protiústavní jednání stranám vyplácí. Proto jsme navrhli předběžné opatření, kterým by Nejvyšší správní soud zamezil tomu, aby Miroslav Poche a Tomáš Zdechovský obsadili pirátský a zelený mandát a navrhujeme výsledek voleb přepočítat zpětně.*“ (Pirátské listy 2014)

Tato stížnost byla Ústavním soudem zamítnuta a volební klauzule 5% zůstala zachována.

V odůvodnění nálezu (Ústavní soud 2015, s. 8) se zmiňuje: „*V nynější situaci je evidentní, že zrušení umělé klauzule by vedlo k tomu, že Česká republika by namísto zástupců sedmi stran vysílala do Evropského parlamentu zástupce stran devíti, tedy bezmála o třetinu více. Vedle efektu „přemnožení“ politických stran by taková situace*

také vedla k oslabení jejich pozice v politických frakcích Evropského parlamentu. Volby do Evropského parlamentu v roce 2014 byly již třetími, které se konaly v České republice. Nabytá zkušenost přitom ukázala, že uzavírací klauzule nijak neomezila pestrost politické reprezentace občanů. Vzhledem k počtu mandátů v Evropském parlamentu přidělených voličům v České republice, je sice určitý integrační prvek obsažen už v tzv. přirozeném prahu, který reflektuje faktické (zejména kvantitativní) parametry voleb, jeho účinek je ale eliminován tím, že výše přirozeného prahu není předem známa a běžnému voliči není známa ani jeho existence. Naproti tomu, zákonná uzavírací klauzule známa předem je a její psychologický efekt funguje, neboť na jedné straně může tato klauzule odrazovat od volby těch stran, jejichž preference jsou delší dobu pod její úrovní, na druhé straně však také zvyšuje tlak na chování voličů podle jejich politických preferencí. Jedině volič jednající v souladu se svým vnitřním přesvědčením je skutečným základem demokratického uspořádání poměrů na úrovni státní i nadstátní.“

Nicméně ani soudci ÚS nebyli v tomto případě jednotní, jak se dále v dokumentu uvádí: „*Odlíšné stanovisko k výroku a odůvodnění nálezu si vyhradili soudci Vojtěch Šimíček, Kateřina Šimáčková a Milada Tomková.*“ (Ústavní soud 2015, s. 27)

5.1.9. Volby do Senátu Parlamentu České republiky 2016

V roce 2016 se konaly opět řádné volby. Piráti opět nekandidovali ve všech obvodech, v některých pak kandidovali v koalici s ostatními stranami. Hned ze sedmi kandidátů, jež Pirátská strana vyslala do voleb, byli 3 kandidáti koaliční. V obvodech, ve kterých kandidovali Piráti sami za sebe, se jim nepodařilo postoupit do druhého kola. Byli to Jan Becher (1 289 platných hlasů), Tomáš Novák (2 053 platných hlasů), Petr Král (1 517 platných hlasů) a Jiří Demel (2 493 platných hlasů). Koaliční kandidát Martin Hausenblas kandidoval za hnutí JsmePRO!, které podporovali Piráti a Strana zelených. Nicméně o necelých 900 hlasů skončil až na 3. nepostupovém místě.

Oba zbývající koaliční kandidáti však uspěli. Ve volebním obvodu Praha 10 vyhrála Renata Chmelová, ta kandidovala jako nestraník za KDU-ČSL s podporou Pirátů, Liberální ekologické strany a místním hnutím Desítka pro domácí. Dalším úspěšným byl Ladislav Kos, který ve volebním obvodu Praha 11 kandidoval za Hnutí pro Prahu 11 s podporou Strany zelených, Pirátů a KDU – ČSL. Ten ve svém obvodě porazil mimo

jiné prezidentského kandidáta pro rok 2018 Petra Hanniga a ve druhém kole bývalou ministryni spravedlnosti za ANO Helenu Válkovou.

5.1.10. Volby do zastupitelstev krajů v Česku 2016
Pirátská strana nekandidovala ve všech 13 krajích. Vlastní kandidátní listinu nepostavila strana v Pardubickém a Zlínském kraji, a ve třech krajích kandidovala v koalici se Stranou zelených – Královéhradecký kraj, Jihomoravský kraj a Ústecký kraj. V Olomouckém kraji pak strana kandidovala s hnutím Změna a Pro Region. Samostatná Pirátská strana dosáhla nejlepšího výsledku v Karlovarském kraji, když získala 3 835 platných hlasů a volební klauzuli překročila ziskem 5,46%. V tomto kraji tak Piráti získali 3 mandáty. Naopak nejhoršího výsledku dosáhli na Vysočině, obdrželi pouze 2 697 platných hlasů (1,77%). Nejvíce hlasů získala strana ve Středočeském kraji, a to 12 208 platných hlasů (3,48%) a v Moravskoslezském kraji 8 767 platných hlasů (2,93%).

V koalicích se Pirátům dařilo napůl. V Olomouckém kraji s hnutím Změna obdrželi 6 004 (3,54%) a v Ústeckém kraji společně se Stranou zelených získali 8 198 platných hlasů (4,40%). Naproti tomu v Královéhradeckém kraji uspěly obě strany s 8 602 platných hlasy (5,27%), což jim přineslo dva mandáty, které si spravedlivě rozdělily. V Jihomoravském kraji pak koalice získala ještě o jeden mandát více. Strany obdržely 17 624 platných hlasů (5,11%). Jeden z mandátů obsadil i neúspěšný kandidát na senátora Ivo Vašíček.

5.1.11. Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu 2017
V těchto volbách do Poslanecké sněmovny proniklo hned 9 politických stran a hnutí. Na prvním místě se umístilo hnutí ANO 2011 (1 500 113/29,64%), za nimi s velkým odstupem skončila ODS (572 962/11,32%). A na třetím místě skončila právě Česká pirátská strana (546 393/10,79%), následována SPD (538 574/10,64%). Za nimi KSČM (393 100/7,76%) a ČSSD (368 347/7,27%). Těsně nad hranicí pro postup do Poslanecké sněmovny se umístily strany KDU – ČSL (293 643/5,80%), TOP 09 (268 811/5,31%) a Starostové a nezávislí (262 157/5,18%). Piráti tak v těchto volbách obdrželi celkem 22 mandátů, nejvíce v Praze (5 mandátů), v Středočeském kraji (3 mandáty), v Jihomoravském kraj (2 mandáty) a v Moravskoslezském kraj (2 mandáty). Ve zbývajících krajích získali Piráti vždy po 1 mandátu. Z celkového počtu 546 393 platných hlasů, které Piráti obdrželi celkově, jich nejvíce získali v Praze (107 590

platných hlasů/17,59%), Středočeském kraji (79 815 platných hlasů/12,08%) a v Jihomoravském kraji (53 207 platných hlasů/9,11%). Oproti tomu nejméně hlasů získali v Karlovarském kraji (12 264 platných hlasů/10,04%), Ústeckém kraji (28 004 platných hlasů/8,24%) a Zlínském kraji (24 859 platných hlasů/8,43%). V ostatních krajích se počty hlasů pohybovaly od 26 tisíc až po 33 tisíc. (srov. Volby 2017)

Piráti tedy pronikli do Poslanecké sněmovny, kde se úspěšně etablovali. Pirát Vojtěch Píkal byl zvolen místopředsedou Poslanecké sněmovny. Výbor pro veřejnou správu a regionální rozvoj vede přímo předseda České pirátské strany Ivan Bartoš. Předsedou výboru pro životní prostředí je poslankyně Pirátů Dana Balcarová. Předsedou stálé komise pro kontrolu použití odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, použití sledování osob a věcí a rušení provozu elektronických komunikací je Tomáš Vymazal. Piráti iniciovali vznik vyšetřovací komise pro OKD³⁷. V jejím čele stojí jejich poslanec Lukáš Černožský.

5.2. Zhodnocení výsledků České pirátské strany

Jak je z předchozích odstavců patrné, volební výsledky ve volbách do Poslanecké sněmovny a do zastupitelstev krajů mají vzestupnou tendenci. Ve volbách do Evropského parlamentu není možné výsledek z roku 2014 porovnat s předchozím rokem 2009, protože se těchto voleb Piráti neúčastnili. Zvolení Libora Michálka byť v koalici s KDU – ČSL a Stranou zelených v roce 2012 bylo prvním úspěchem ČPS na politické scéně. Senátní úspěchy jsou nicméně spojeny s koaličními partnery, kterými nejčastěji byla Strana zelených a KDU – ČSL a v případě zisku mandátu na Praze 10 i Liberální ekologická strana a regionální uskupení hnutí Desítka pro domácí. Rovněž všechny 3 senátní mandáty mají společné, že senátoři vzešli z pražských obvodů. Samostatní kandidáti Pirátů se nikde neprobojovali do 2. kola.

Právě v Praze spolu se Středočeským krajem nejčastěji dostávají Piráti nejvíce hlasů. Dalšími dvěma dlouhodobě výraznějšími kraji jsou Jihomoravský a Moravskoslezský kraj. Nejméně se Pirátům daří v Karlovarském kraji, ve Zlínském a Kraji Vysočina. K nejparadoxnější situaci došlo v Krajských volbách v roce 2016. Piráti tehdy získali nejvíce hlasů ve Středočeském kraji, ale nestačilo to na překročení volební klauzule.

³⁷ Ostravsko-karvinské doly, těžící černé uhlí.

Oproti tomu v Karlovarském kraji, kde se Pirátům dlouhodobě nedaří, strana samostatně získala dostatek hlasů a prošla do zastupitelstva kraje. Ve volbách do Poslanecké sněmovny 2017 opět v Karlovarském kraji dostali nejméně hlasů ze všech krajů.

Přestože se v tomto přehledu nevěnuji komunální úrovni, tak ještě zmíním, že v Karlovarském kraji leží město Mariánské Lázně, kde v roce 2014 vyhrála Pirátská strana a získala post starosty. Úspěšní byli i v Praze ve stejném roce. Získali zde 4 mandáty za (1 101 081 hlasů/5,31%).

Ačkoliv ve Zlínském kraji nemají dlouhodobě Piráti podporu, tak během roku 2014 se tam nejprve v doplňovacích volbách a posléze v řádných snažil získat post senátora Ing. L. Maděra. V prvním případě obdržel kandidát 359 hlasů a později 830 hlasů.

Velmi často, jak již bylo zmíněno výše, Piráti tvoří koalice. O těch senátních byla již řeč, ale v posledních krajských volbách v roce 2016 strana vytvořila tři koalice. V jednom případě s regionálním hnutím v Olomouckém kraji Změna a Pro region. V Jihomoravském kraji a Královéhradeckém kraji, tedy v úspěšných krajích, byla vytvořena koalice se Stranou zelených. Z toho vyplývá, že nejčastěji tvoří koalice právě s touto stranou, druhou nejčastější stranou je KDU – ČSL. Kromě těchto dvou stran často Piráti kandidují společně s nějakým regionálním uskupením.

6. Levicové libertariánství

V této kapitole se vysvětlím termín levicové libertariánství. Nejprve se pokusím vysvětlit libertarianismus, vzájemné odlišnosti klasického a levicového libertarianismu, a poté samotný levicový libertarianismus. Následně stručně představím pro levicový libertarianismus důležitou myšlenku, a to univerzálního základního příjmu.

6.1. Libertarianismus

Libertarianismus popisují autoři Roman Matoušek a Robert Osman ve své knize Prostor (y) geografie: *„Libertarianismus spojuje spravedlnost s fungováním volného trhu, který minimalizuje tyranii. Libertariánská teorie spravedlnosti je založena na oprávnění lidí nakládat s jejich vlastnictvím – a to s minimálními omezeními. Své vlastnictví mohou využívat ke spotřebě nebo ke směně za jiná oprávnění na volném trhu. Libertarianismus*

se zaměřuje především na ochranu této spravedlivé procedury.“ (Matoušek, Osman 2014, s. 84)

Libertarianismus se zrodil v angloamerickém světě. Svoboda je upřednostněna před jinými hodnotami, jakými jsou například rovnost nebo tradice. Libertariáni se snaží individuální svobodu co nejvíce rozšířit na úkor veřejné politické moci, jelikož v ní (čili ve státu) spatřují největší riziko ohrožení svobody. Libertarianismus se snaží oprostít od řádu a hierarchie, prahne po co nejsvobodnějším trhu v duchu laissez-faire³⁸ a touží po minimálním státu (Kudrna, 2016, s. 16)

Například Andrew Heywood, britský politolog, ve své knize Politické ideologie zařadil libertariánství do podkapitoly „Individualistický anarchismus“. A tvrdí: *„Benjamin Tucker dovedl libertariánství ještě dál: uvažoval totiž o tom, jak by autonomní jednotlivci mohli společně žít a pracovat aniž by hrozily konflikty nebo nepořádky. Tento problém může individualista řešit dvěma způsoby. První klade důraz na lidskou racionalitu a naznačuje, že konflikty či neshody, pokud se objeví, lze řešit rozumnou diskuzí. Takto se k věci stavěl například Goodwin, který věřil, že pravda má vždy tendenci nahradit nepravdu. Druhým řešením je nalézt určitý mechanismus, pomocí něhož by se dala sladit nezávislá jednání svobodných jednotlivců.*“ (Heywood, 1994, s. 200)

6.2. Levicové libertariánství

Od klasického libertarianismu se odlišuje odmítnutím rozšíření této formy sebevlastnictví mimo vlastní osobu na extenzivní přivlastnění přírodních zdrojů a znemožnění ostatním jedincům ve společnosti rovný přístup k jejich užívání. Je tedy zřejmé, že konfliktní linií je zde jeho činnost jedince (a její důsledky) oproti činnosti jiných členů společnosti. Levicové libertariáni tuto linii rozpracovávají velmi důkladně. Po míře sebevlastnictví jedince a nároku jeho rodičů na vlastnictví jeho osoby se táží už ve chvíli narození – a absolutní sebevlastnictví z podstaty odmítají. Jedinec je produktem práce druhých a možnosti pracovat s jeho sebevlastnictvím jsou do jisté míry determinovány pozicí, do níž se narodí. Velmi jasně o tom hovoří Van Parijs, který na tomto předpokladu obhajuje UZP³⁹ jako řešení nerovností, vzniklých tímto

³⁸ Zásada, podle které by měla být hospodářskému dění ponechána volnost a stát by do něj nezasahoval, a naopak schvaluje a považuje za správné státní intervence do sociální a hospodářské oblasti. (Francová 2010)

³⁹ Univerzální základní příjem.

nerovnoměrným rozdělením talentů a příležitostí ve společnosti. (Haimann 2013, s. 34 – 35).

S tímto souhlasí Hillel Steiner⁴⁰ v *Compensation for Liberty Lost: Left Libertarianism and Unconditional Basic Income*. Klasičtí libertariáni tvrdí, že se první osoba, která zabrala určitý zdroj nebo nerostné bohatství stává výlučným majitelem a má právo vyloučit všechny ostatní. S tím nesouhlasí levicový libertariáni. Ti tvrdí, že když jsou ostatní vyloučeni a nemohou používat zdroj či nerostné bohatství, měl by držitel kompenzovat ostatním ztrátu jejich práv k využívání. (srov. Steiner 2015, s. 293 - 294).

Jak již bylo naznačeno, tak levicový libertarianismus klade velký důraz na spravedlivé rozdělení. Sám od sebe neodmítá nerovnoměrné bohatství, ale každý, kdo vlastní něco na úkor druhého by měl tuto ztrátu kompenzovat. V tomto ohledu je pro levicový libertarianismus velmi důležitá rovnost.

Sociální levicová hnutí plodí apely na radikální formy demokracie a boj proti centralismu a establishmentu, tedy i politickou decentralizaci, protože je možné nakonec tvrdit, že levicový libertarianismus je s participativní demokracií nevyhnutelně spojený. A konečně, jelikož se levicový libertarianismus začal rozmáhat v 70. a 80. letech, kdy už lidé nepocítovali materiální nedostatky tolik jako po druhé světové válce a kdy strany označované na levicově libertariánské kritizovaly kapitalismus, velké korporace a tlačily na maximální zrovnoprávnění menšin, můžeme do schématu zahrnout i další obecně postmateriální témata, která se týkají třeba ekologie, seberealizace apod. (Kudrna, 2016, s. 16)

6.3. Základní nepodmíněný příjem

Piráti otevřeli téma základního nepodmíněného příjmu již v roce 2010 na svém internetovém fóru, přičemž poslední příspěvek do diskuze je z 29. září 2017. Sami Piráti mají tuto ideu ve svém dlouhodobém programu, když k němu uvádějí následující: *„Jedním z možných komplexních řešení sociálních otázek je základní příjem. Jedná se o model přerozdělování prostředků, ve kterém každý občan, nezávisle na své ekonomické situaci či jiných podmínkách, získává rovný základní příjem zajišťující důstojný život. Základní příjem zmírňuje strach z nezaměstnanosti, z nemožnosti zajistit sobě a své rodině nejzákladnější životní potřeby. Nahradil by většinu podmíněných dávek*

⁴⁰ Kanadský politický filosof, který se dlouhodobě věnuje teorii levicového libertarianismu. Kromě této práce spolu s P. Vallentyne napsal např. *Left-Libertarianism and Its Critics: The Contemporary Debate*.

současného sociálního systému a slev na dani z příjmu, tedy i byrokratický aparát s ním související. Základní příjem by mohl nahradit minimální mzdu, protože člověk by měl větší svobodu v rozhodování, zda a za jakých podmínek bude pracovat. Zavedení základního příjmu není jediná možnost, jak zajistit důstojný život pro všechny občany. Předpokládáme širokou celospolečenskou diskusi a schvalování dlouhodobých řešení v referendu. Výše případného základního příjmu se musí odvíjet od možností ekonomiky.“
(Piráti)

Evropská iniciativa za základní příjem přichází s body, které by zavedení mohlo pomoci vyřešit:

- Potýkáme se se strukturální (technologickou) nezaměstnaností díky automatizaci výroby. Plná zaměstnanost již dnes NENÍ možná.
- Práce je ale ve společnosti hodně. Ovšem práce, která není zaměstnáním, z pohledu trhu jakoby neexistovala. Například péče o děti, o starší a nemocné, péče o domácnost, kterou v naší společnosti většinou vykonávají ženy, je ve velké míře vykonávána jako práce neplacená.
- NZP by mohl pomoci proměnit naši představu o tom, co je smysluplná práce, a umožnit lidem věnovat se tomu, co považují za nejdůležitější, ať už to bude péče o nejbližší, komunitní práce, kreativní a umělecká aktivita atd. Základní příjem by zajistil prostředky na živobytí těm, kteří by se rozhodli vykonávat práce, které jsou ve společnosti potřebné, které jsou ale velmi málo, nebo vůbec ne, oceňované.
- NZP umožní lidem pečlivěji si vybrat povolání bez zbytečného tlaku na co nejrychlejší nalezení pozice a omezení, kde si člověk může vydělat na živobytí. Spokojený zaměstnanec je i spolehlivější zaměstnanec.
- NZP může proměnit naše priority, na špičce už nebudou produktivismus a masová spotřeba, které jsou neustále poháněny Sisyfovskou snahou o plnou zaměstnanost. NZP proto směřuje k udržitelné ekonomice a šetrnému zacházení s přírodou a přírodními zdroji. (srov. Všeobecný základní příjem 2015)

Marek Hrubec a Martin Brabec uveřejnili článek *Nepodmíněný základní příjem a práce: „Zavedení nepodmíněného základního příjmu bude zásadní společenskou inovací, podobně jako bylo zrušení otrokářství, zavedení všeobecného hlasovacího práva nebo všeobecného zdravotního zajištění. Během dvou staletí existence průmyslového kapitalismu se vytvořila představa, která klade důraz na práci a na nesamozřejmé přesvědčení, že nezávislost je možné zajistit jen na základě pracovní smlouvy a mzdy za práci. Tato historická konzervativní představa částečně přetrvává i za současných proměn hospodářství, kdy se stále více ukazuje, že ekonomika není schopna zajistit plnohodnotnou placenou práci všem občanům. Zavedení nepodmíněného základního příjmu by bylo jen jednou z možných menších právních úprav, ale svým obsahem by mohlo být skutečně zásadní přelomovou civilizační změnou, která by mohla být významným krokem k daleko spravedlivější a tvořivější společnosti, než v jaké dosud žijeme.“* (Hrubec, Brabec 2014, s. 50)

Česká pirátská strana diskutuje o nepodmíněném příjmu minimálně od roku 2010. Objevuje se v dlouhodobém programu, přesto se o něm v aktuálním volebním programu zmiňují pouze jednou větou. V kategorii „Práce a sociální věci“ navrhují: *„Necháme experty zpracovat analýzu jak zvládnout budoucí společenské změny. Variantou je základní příjem v rámci EU“*. (Piráti 2017)

V dubnu 2018 zveřejnil internetový server aktualne.cz článek o nepodmíněném základním příjmu ve Finsku. Ve Finsku dostávaly pravidelně dva tisíce nezaměstnaných 560 eur měsíčně. Tyto peníze si mohli ponechat i v případě, že si najdou nové zaměstnání. *„Experiment s takzvaným nepodmíněným příjmem měl prokázat, jestli jistota "peněz na ruku" podnítl nezaměstnané přijmout i nárazovou či hůře placenou práci, kterou by v tradičním sociálním systému mohli vzít jen za cenu, že přijdou o možnost čerpat sociální dávky“* (srov. Aktuálně 2018)

Finská vláda se rozhodla nejen nepřistoupit na rozšíření konceptu i mezi zaměstnané, aby se mohly porovnat dopady mezi oběma skupinami. Také se rozhodla projekt neprodloužit po jeho vypršení na konci roku 2018.

V článku se rovněž objevuje porovnání s dalšími zeměmi: *„Ideu základního příjmu ale zkoumají i jinde. Podobný projekt spustila loni kanadská provincie Ontario. Čtyři tisíce*

náhodně vybraných Kanad'anů s nízkým příjmem dostávají od loňského podzimu více než tisíc kanadských dolarů na ruku. Na rozdíl od finského experimentu je však kanadský model nastavený odlišně. Když si účastník najde práci, vyplácený příjem se mu zmenšuje. Za každý dolar z platu se základní příjem od státu sníží o 50 centů. V roce 2016 pak odmítli zavedení nepodmíněného základního příjmu v referendu Švýcaři.“
(Aktuálně 2018)

7. Závěr

Práce měla za cíl analyzovat výsledky voleb, analyzovat program, a následně aplikovat teorii levicového libertariánství. Analýzou voleb se povedlo vykristalizovat elektorát, tedy kraje, ve kterých mají Piráti dlouhodobě podporu. Jedná se celkem o 4 kraje a to Středočeský, Hl. m. Praha, Jihomoravský a Moravskoslezský. Rovněž se ukázalo, že volební výsledky mají vzestupnou tendenci. Piráti mají celkem 4 senátory, nicméně všichni byli zvoleni jako koaliční s podporou dalších stran. Svě zastupitele mají celkem ve 3 krajích.

K aplikaci teorie levicového libertariánství mi pomohla především analýza programu, a to aktuálního a dlouhodobého, ale rovněž i průzkum M. Ferjenčíka. Právě díky tomu jsem prokázal, že Česká pirátská strana je velmi liberální a zařaditelná do teorie levicového libertarianismu. V programu se zaměřují na témata spojená se svobodou člověka, respektováním lidských práv a soukromí. Odmítají zásahy státu do života občanů. S levicovým libertariánství stranu pojí problematiku spoluvlastnění zdrojů, typické právě pro tuto teorii. Piráti bojují jednak pro právo na sdílení a kopírování, ale rovněž odmítají copyright a autorský zákon. Požadují, aby díla vzniklá z veřejných prostředků byla volně dostupná pro školy, ale i jednotlivce z řad občanů. Piráti ve svém programu zmiňují sdílenou ekonomiku.

Piráti rovněž apelují na egalitářské myšlenky. Snaha o co největší rovnoprávnost je patrná z jejich volebního programu. Snaží se o co největší rovnoprávnost menšin, ale taktéž o seberealizaci jednotlivce. Každý podle Pirátů má mít možnost na svobodný výběr jako ostatní. Aby se dosáhlo rovnoprávnosti, v co největší míře navrhuji zavést základní nepodmíněný příjem, který je zároveň hlavním rysem levicového libertariánství. Ten se objevuje zatím pouze v dlouhodobém programu.

7.1. Summary

I analyzed electorate of Czech pirate party so I found out that most of their voters live in Prague, Central Bohemian, Moravian-Silesian and South Moravian. And less voters live in Zlín, Vysočina and Karlovy Vary region. Pirates have 4 senators but all of them were elected in coalition with another party. The core of their election program is about freedom, transparency and respect of human rights. I proved that Czech pirate party is very liberal and could be counted as left – libertarianism party.

8. Zdroje:

BAUMANN, Jindřich, 2016. Sdílení dat na internetu. Zlín. Bakalářská práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta aplikované informatiky.

BRUNCLÍK, Miloš, 2010. Pirátské strany: nový fenomén v politice. *Naše Společnost* [online]. (1), 1 - 9 [cit. 2018-04-24]. ISSN 1214-438x. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c3/a1154/f28/Brunclík,%20Miloš.%20Pirátské%20strany_nový%20fenomén%20v%20politice.pdf

CHARVÁT, Jan, 2015. Pravice nebo levice? Analýza ideologie pirátských stran. *Central European Journal of Politics* [online]. 1(1), 29 - 39. Dostupné z: <http://docplayer.cz/11335724-Pravice-nebo-levice-analyza-ideologie-piratskych-stran-1.html>

FERJENČÍK, Mikuláš, 2017. *Politické názory a postoje členů České pirátské strany*. Praha. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta humanitních studií.

FIALA, Petr a Maxmilián STRMISKA, 1998. *Teorie politických stran*. Praha. ISBN 80-859-4731-5.

FRANCOVÁ, Michaela, 2010. *Tři tváře liberalismu: Hobhouse, Mill, Mises*. Liberec. Bakalářská práce. Technická univerzita v Liberci, Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická.

HAIMANN, Tomáš, 2013. *Levicový libertarianismus z pozice kritické teorie společnosti*. Diplomová Práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav politologie.

HEYWOOD, Andrew, 2008. *Politické ideologie*. 4. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-137-3.

HRUBEC, Marek a Martin BRABEC, 2014. Nepodmíněný základní příjem a práce. *Fórum sociální práce*. (1), 1-5.

KUDRNA, Pavel, 2016. *Pirátské strany jako liberální strany?*. Praha. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut politologických studií. Katedra politologie.

OSMAN, Robert a Roman MATOUŠEK, 2014. *Prostory geografie*. Karolinum. ISBN 978-80-246-2733-5.

SARTORI, GIOVANNI, 2005. *Strany a stranické systémy: schéma pro analýzu*. Praha: Centrum pro studium demokracie a kultury

STEINER, Hillel. Compensation for Liberty Lost: Left Libertarianism and Unconditional Basic Income. *Juncture* [online]. 2016, 22(4), 293-297 [cit. 2018-04-20]. ISSN 20505868. Dostupné z: <http://eds.a.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=1&sid=a55c3e1b-e3b0-48ad-a075-bd65cad1acc7%40sessionmgr4010>

ŠRUBAŘ, Jakub, 2015. *Česká pirátská strana: geneze a vztah k Pirátské internacionále* [online]. Brno. Dostupné také z: <https://is.muni.cz/th/xin27>. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií.

ZUBEK, Svatopluk, 2010. *Volby do obecních zastupitelstev*. Brno. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta.

Internetové zdroje:

Abclinuxu. *Petice pod vznik Česká pirátské strany* [online]. Abclinuxu.cz, 2009 [cit. 2018-04-21]. Dostupné z: <http://www.abclinuxu.cz/blog/BoodOk/2009/4/petice-pod-vznik-ceska-piratske-strany>

Aktualne. *Piráti odvolali svého místopředsedu Vašíčka. Vadilo jim jeho vystupování v médiích i postoj k NATO* [online]. Aktualne.cz, 2017 [cit. 2018-04-21]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/pirati-odvolali-sveho-mistopredsedu-vasicka-vadilo-jim-jeho/r~979d304818fb11e782e8002590604f2e/?redirected=1514465424>

Aktualne. *Finský experiment s nepodmíněným základním příjmem končí. Sociální dávky se zpřísní* [online]. Aktualne.cz, 2018 [cit. 2018-05-02]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/nepodmineniy-zakladni-prijem-finsko-testovani-experiment/r~09bf56f247a811e89509ac1f6b220ee8/>

Businessinfo. *Transatlantická dohoda o obchodu a investicích mezi EU a USA (TTIP)* [online]. Businessinfo.cz, 2017 [cit. 2018-04-12]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/transatlanticka-dohoda-o-obchodu-a-investicich-mezi-eu-a-usa-ttip-41079.html#!&chapter=1>

Česká bioplynová asociace. *Co je Bioplyn?*, [online]. Czba.cz [cit. 2018-01-06]. Dostupné z: <http://www.czba.cz/bioplyn/>

iDnes. *Drobil ukončil válku ve státním fondu: šéfa vyhodil, náměstkovi dal dovolenou*, [online]. Idnes.cz, 2010. [cit. 2018-04-02]. Dostupné z: <https://zpravy.idnes.cz/drobil->

ukoncil-valku-ve-statnim-fondu-sefa-vyhodil-namestkovi-dal-dovolenou-1s0-
/domaci.aspx?c=A101214_150838_domaci_taj

Ihned. *Evropský parlament odmítl smlouvu ACTA. Proti hlasovala drtivá většina europoslanců.* [online]. Ihned.cz, 2012. [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <https://domaci.ihned.cz/svet-evropa/c1-56413300-evropsky-parlament-odmitl-smlouvu-acta-proti-hlasovala-drtiva-vetsina-europoslancu>

iRozhlas. *Návrh na změnu pětiprocentní klauzule pro volbu do EP u Ústavního soudu neuspěl.* [online]. Irozhlas, 2015. [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/navrh-na-zmenu-petiprocentni-klauzule-pro-volbu-do-ep-u-ustavniho-soudu-neuspel_201506012005_vkourimsky

Národní bezpečnostní úřad. *O nás.* [online]. Nbu.cz [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <https://www.nbu.cz/cs/o-nas/955-o-nas/>

Olomoucký deník. *Piráti se do krajských voleb spojili s hnutími Změna a Pro Region.* [online]. Olomoucky.denik.cz, 2016. [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: https://olomoucky.denik.cz/zpravy_region/pirati-se-do-krajskych-voleb-spojili-s-hnutimi-zmena-a-pro-region-20160614.html

OSA. *O nás.* [online]. Osa.cz [cit. 2018-02-06]. Dostupné z: <http://www.osa.cz/hlavni-menu/kdo-jsme/o-nas.aspx>

Piráti. *Volební program pro volby do Poslanecké sněmovny 2017.* [online]. Pirati.cz, 2017 [cit. 2018-02-15]. Dostupné z: <https://www.pirati.cz/program/psp2017.html>

Piráti. *Pirátské dvanáctero.* [online]. Pirati.cz, 2017 [cit. 2018-02-15]. Dostupné z: <https://www.pirati.cz/program/dlouhodoby/dvanactero/>

Piráti. *Ohnisko.* [online]. Pirati.cz, 2017 [cit. 2018-02-15]. Dostupné z: <https://www.pirati.cz/program/dlouhodoby/ohnisko/>

Piráti. *20 nejdůležitějších bodů pirátského programu.* [online]. Pirati.cz, 2017 [cit. 2018-02-15]. Dostupné z: <https://www.pirati.cz/program/psp2017/20-nejdulezitejsich-bodu-programu>

Pirátské Listy. *Stížnost na volby, s nadějí na úspěch*. [online]. Piratskelisty.cz, 2014 [cit. 2018-03-23]. Dostupné z: <https://www.piratskelisty.cz/clanek-1337-stiznost-na-volby-s-nadeji-na-uspech>

ŘSD. *Ředitelství silnic a dálnic ČR*. [online]. Rsd.cz, 2015. [cit. 2018-01-13]. Dostupné z: <https://www.rsd.cz/wps/portal/web/rsd/Reditelstvi-silnic-a-dalnic>

Týden. *Franz podpořil piráty, Fischerová Změnu. Dlouhý to vidí černě*. [online]. Tyden.cz, 2013. [cit. 2018-01-13]. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/domaci/franz-podporil-piraty-fischerova-zmenu-dlouhy-to-vidi-cerne_286642.html

Ústavní soud. *Uzavírací klauzule v zákoně o volbách do Evropského parlamentu je slučitelná s principy demokratického právního státu*. [online]. Usoud.cz, 2015 [cit. 2018-05-03]. Dostupné z: <https://www.usoud.cz/aktualne/uzaviraci-klauzule-v-zakone-o-volbach-do-evropskeho-parlamentu-je-slucitelna-s-principy-demo/>

Dokumenty:

Celé znění stížnosti na volby do Evropského parlamentu

https://wiki.pirati.cz/_media/rp/zaloba.pdf

Delloitte – Sdílená ekonomika

<https://edu.deloitte.cz/cs/Content/DownloadPublication/sdilena-ekonomika-2017>

Nález Ústavního soudu - Uzavírací klauzule v zákoně o volbách do Evropského parlamentu je slučitelná s principy demokratického právního státu

https://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/Tiskova_mluvci/Publikovane_nalezyl/Pl._US_14_14_pro_web.pdf